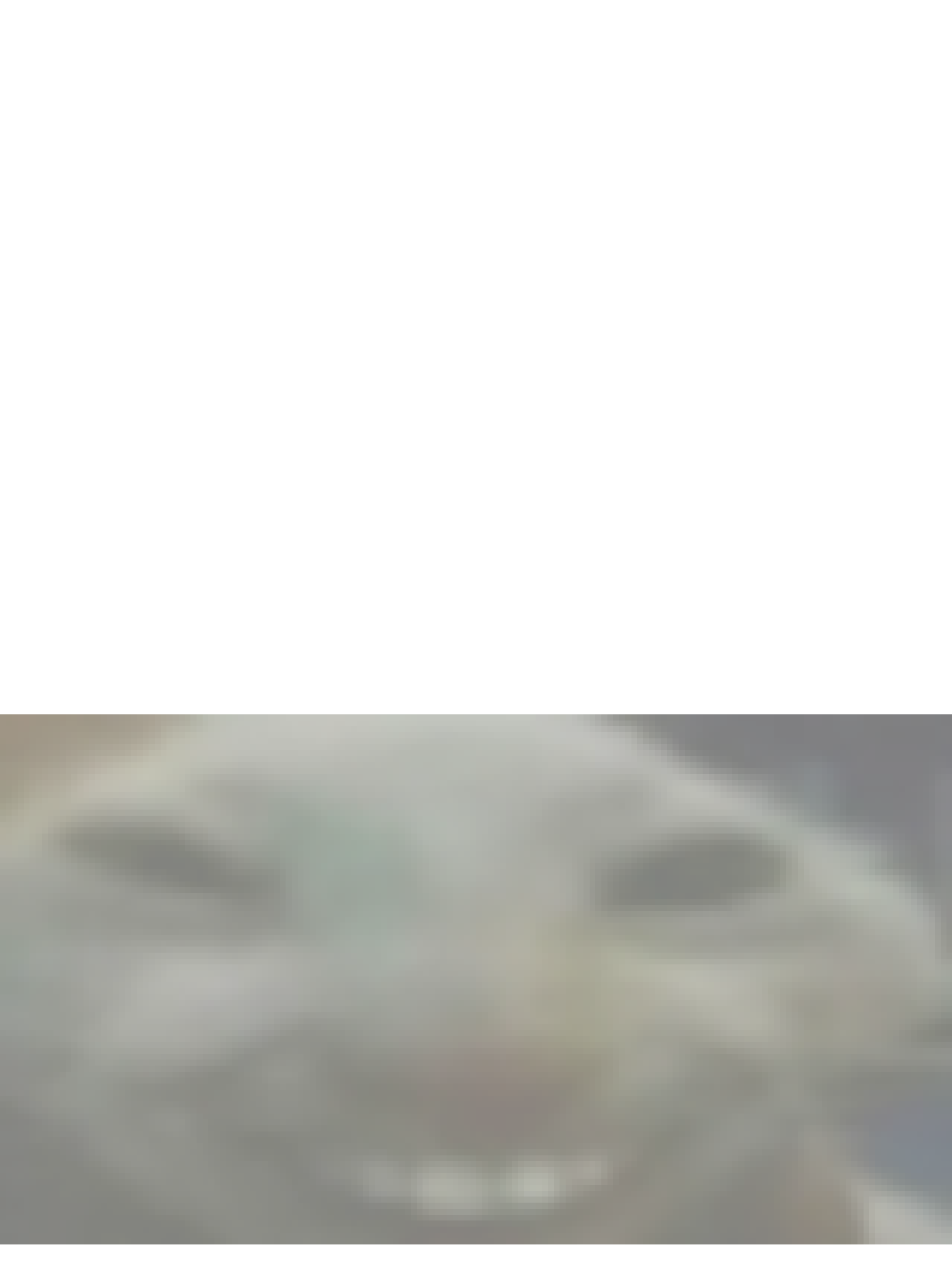


Muzyka

Zeszyt ćwiczeń

4





Teresa Wójcik

Muzyka

Zeszyt ćwiczeń dla klasy czwartej
szkoły podstawowej

4

Redaktor prowadzący
Wojciech Sygut

Redakcja merytoryczna
Anna Pawłowska

Redakcja językowa i korekta
Beata Pędziwilk

Opracowanie okładki
Agnieszka Staniec
na podstawie projektu okładki
Futu Creative / Kay Humelt i Rafał Kwiczor

Fotoedycja
Grzegorz Wrzecionowski

Redakcja techniczna
Tomasz Ptak

Grafika nutowa
Marcin Łęczycki

Skład komputerowy
MUZO/Marcin Łęczycki
Marek Zapala

Wykaz dysponentów praw autorskich do ilustracji, obrazów i zdjęć zamieszczonych w publikacji:

s. 5: ilustracja (Kay Humelt); s. 6: ilustracja (Kay Humelt); s.7: ilustracja (Kay Humelt); s. 8: ilustracja (Kay Humelt); s. 10: podstawowy zestaw perkusyjny (Dima Moroz/Shutterstock.com); s. 11: ilustracje (Kay Humelt); s. 13: marakasy (Goran Bogicevic/Shutterstock.com), dzwonki chromatyczne (Marek Walica/Shutterstock.com), gong (Molotok289/Shutterstock.com), talerze (Baishev/Shutterstock.com), trójkąt (Michael Kraus/Shutterstock.com), bęben (Boris Medvedev/Shutterstock.com), kocioł (Dmitry Skutin/Shutterstock.com), werbel (elenovsky/Shutterstock.com), bębenek baskijski (Pavel Savchuk/Shutterstock.com); s. 14: wibrafon (Firststar/dreamstime.com), trójkąt (Molotok289/Shutterstock.com), tamburyn (Vereshchagin Dmitry/Shutterstock.com), klawesy (MIGUEL G. SAAVERDA/Shutterstock.com), kastaniety (eniamin Kraskov/Shutterstock.com), marimba (Archiwum Grupa MAC S.A.), bębenek (Kletr/Shutterstock.com), werbel (AfricaStudio/Shutterstock.com), talerze (Baishev/Shutterstock.com), gong (Baishev/Shutterstock.com), janczary (Torsten Lorenz/Shutterstock.com), kocioł (Dmitry Skutin/Shutterstock.com), dREWienko akustyczne (Firststar/dreamstime.com), bęben wielki (Local studio/Shutterstock.com); s. 20: ilustracja (Kay Humelt); s. 24: ilustracja tunelu w polonezie (Magda Miszczak); s. 25: ilustracje (Agnieszka Staniec); s. 27: ilustracje (Kay Humelt); s. 33: ilustracja (Agnieszka Staniec); s. 35: ilustracje (Kay Humelt); s. 40: wokalista (Ivica Drusany/Shutterstock.com), chór mieszany (muzsy/Shutterstock.com), pianista (Africa Studio/Shutterstock.com), kwartet smyczkowy (BE&W/Wodziński Paweł); s. 41: kontrabasista (v.gi/Shutterstock.com), perkusista (melnikof/Shutterstock.com), trębacz (Slavko Sereda/Shutterstock.com); s. 43: ilustracje (Agnieszka Staniec); s. 44: klawesy (Javier Jaime/Schutterstock.com), trójkąt (Archiwum Grupa MAC S.A.), kastaniety (Veniamin Kraskow/Shutterstock.com), janczary (Archiwum Grupa MAC S.A.), marakasy (Archiwum Grupa MAC S.A.), gong (wizdata/Schutterstock.com), talerze (Archiwum Grupa MAC S.A.), dzwonki chromatyczne (Marek Walica/Schutterstock.com), flet podłużny (Imagentle/Shutterstock.com); s. 45: ilustracja (Olga Kawacińska); s. 46: para tańcząca kujawiaka, para tańcząca oberka, para tańcząca mazura (Chat GPT); s. 49: dworek w Żelazowej Woli (Marcin-linfernum/Shuttertock.com), grób Fryderyka Chopina (Bartłomiej K. Kwiciszewski/Shutterstock.com), pomnik Fryderyka Chopina w Łazienkach (Dara/Shutterstock.com); s. 50: ilustracja (Kay Humelt); s. 51: chór mieszany (muzsy/Shutterstock.com), wokalista (Ivica Drusany/Shutterstock.com), orkiestra symfoniczna (Ferenc Szelepcsényi/Shutterstock.com); s. 55: ilustracja (Kay Humelt); s. 58: ilustracje postaci z bajki symfonicznej *Piotruś i Wilk* (Potrus Publishing), skrzypce (Archiwum Grupa MAC S.A.), flet poprzeczny (Trodler/Schutterstock.com), obój (Archiwum Grupa MAC S.A.), klarnet (bogdan ionescu/Schutterstock.com), fagot (furtseff/Schutterstock.com), waltornia (Dmitry Skutin/Schutterstock.com); s. 59: graficzna partytura *Polka tik-tak* (Michał Obiedziński); s. 60: ilustracje (Kay Humelt); s. 62: para tańcząca krakowiaka (TRICOLORS/EAST NEWS), zespół tańczący poloneza (Archiwum Grupa MAC S.A.).

Podczas tworzenia publikacji wykorzystano narzędzia wspierane przez sztuczną inteligencję.

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich. Osoby, których nie udało nam się ustalić, prosimy o kontakt z wydawnictwem.

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Przestrzegaj praw, jakie im przysługują. Udostępniając książkę lub jej fragmenty, rób to wyłącznie w zakresie dozwolonego użytku, który określają przepisy prawa. Zawartość książki możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Wykorzystywanie treści niniejszego utworu lub jego części do celów eksploracji tekstów i danych (TDM), w szczególności na użytek uczenia maszynowego związanego z procesem szkolenia sztucznej inteligencji, bez wyraźnej zgody wydawcy jest zabronione.

© Grupa MAC S.A., Kielce 2026

ISBN 978-83-8227-959-7

Grupa MAC S.A.
25-561 Kielce, ul. Witosa 76
tel. 41 366 55 55
e-mail: kontakt@mac.pl, www.mac.pl

Spis treści

1. Cztery pory roku – jesień

1.1. Przywitajmy się piosenką	4
<i>Odlotowa szkoła</i>	4
1.2. Muzyczne kartki z podróży	6
1.3. Wartości rytmiczne nut i pauz	7
1.4. O instrumentach perkusyjnych	9
<i>Kuba perkusista</i>	9
Sprawdź swoje wiadomości – Instrumenty perkusyjne	13
1.5. Muzycznie o jesieni	15
1.6. Muzyka opowiada	17
1.7. Czy muzyce potrzebny jest rytm?	18
Sprawdź swoje wiadomości – Wartości rytmiczne nut i pauz. Rytm	21
1.8. Polonez – taniec polski	23
1.9. Poloneza czas zacząć	24
1.10. Polskie pieśni historyczne	25
1.11. Kilka dźwięków, a tyle melodii	26
Sprawdź swoje wiadomości – Nazwy dźwięków gamy C-dur. Trójdźwięk	29
1.12. Muzyka dobra na wszystko	31

2. Cztery pory roku – zima

2.1. Wprawki na flet i dzwonki	32
2.2. Zimowe opowieści	33
2.3. Czas kolędowania	34
<i>Choinka</i>	34
2.4. Kolędy na flet, dzwonki i keyboard	37
2.5. Muzyczny zwierzyniec	38
2.6. Śpiewamy i gramy w kanonie	39
2.7. Twórcy i wykonawcy muzyki	40
2.8. Kiedy wiatr na soplach gra	43
2.9. Zimowe muzykowanie	44
2.10. Mazur, oberek, kujawiak	45
<i>Kujawiak</i>	45
2.11. Dzień dobry, panie Chopinie	48
<i>Życzenie</i>	48
Sprawdź swoje wiadomości – Twórcy i wykonawcy muzyki	51

3. Cztery pory roku – wiosna

3.1. Wiosna w muzyce	53
<i>Spóźniona wiosna</i>	53
3.2. Wolno – szybko, głośno – cicho	55
3.3. Wiosenne obrzędy i zwyczaje ludowe	57
<i>Śmigus-dyngus</i>	57
3.4. Baśnie muzyczne	58
3.5. Zegarowa muzyka	59
3.6. Na krakowską nutę	60
Sprawdź swoje wiadomości – Polskie tańce narodowe	61

4. Cztery pory roku – lato

4.1. Dla młodych melomanów	63
4.2. Z piosenką na wakacje	64

1.1. Przywitajmy się piosenką

Odlotowa szkoła

wesoło
średnio głośno

Muzyka: Mirosław Ziąber
Słowa: Jadwiga Koczanowska

1. Tu nie ma miej-sca na nu - dę, na smu-tki też tu nie po - ra,
Jes - teś-my ta - cy zwy-czaj - ni, wad ma-my wię-cej niż za - let,

bo to jest szko-ła nie-zwy - kła, to na-sza szko-ła we-so - ła.
o - ce-ny też bar-dzo róż - ne,

a - le po-my - sły wspa-nia - ła. Ref.: To jest na - sza su - per -
na - sza su - per -

szko - ła, ta - ka ma - ło kon - flik - to - wa, naj - we -
szko - ła, na - sza szko - ła od - lo - to - wa, sym - pa -

sel - sza, sym - pa - ty - czna, ko - lo - ro - wa.
ty - czna, naj - we - sel - sza, ko - lo -

To jest ro - wa.

1. Tu nie ma miejsca na nudę,
na smutki też tu nie pora,
bo to jest szkoła niezwykła,
to nasza szkoła wesoła.

Jesteśmy tacy zwyczajni,
wad mamy więcej niż zalet,
oceny też bardzo różne,
ale pomysły wspaniałe.

Ref.: To jest nasza superszkoła,
taka mało konfliktowa,
najweselsza, sympatyczna,
kolorowa.

To jest nasza superszkoła,
nasza szkoła odlotowa,
sympatyczna, najweselsza,
kolorowa.

2. Pan, który uczy przyrody,
panie od innych przedmiotów
mają niełatwe zadanie
i sporo z nami kłopotów.

Lecz chociaż trudno ogarnąć
taką gromadę, jak nasza,
to chyba trochę nas lubią
i my ich także, rzecz jasna.

Ref.: To jest nasza superszkoła...



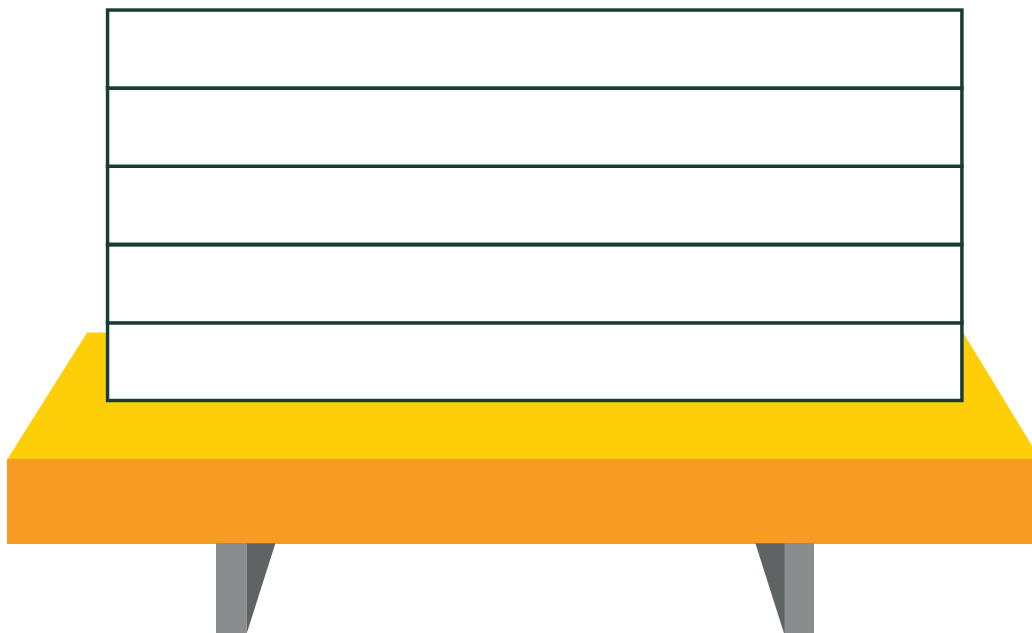
- 1 Pokoloruj listek umieszczony przy takcie, który występuje w zapisie nutowym piosenki *Odlotowa szkoła*.



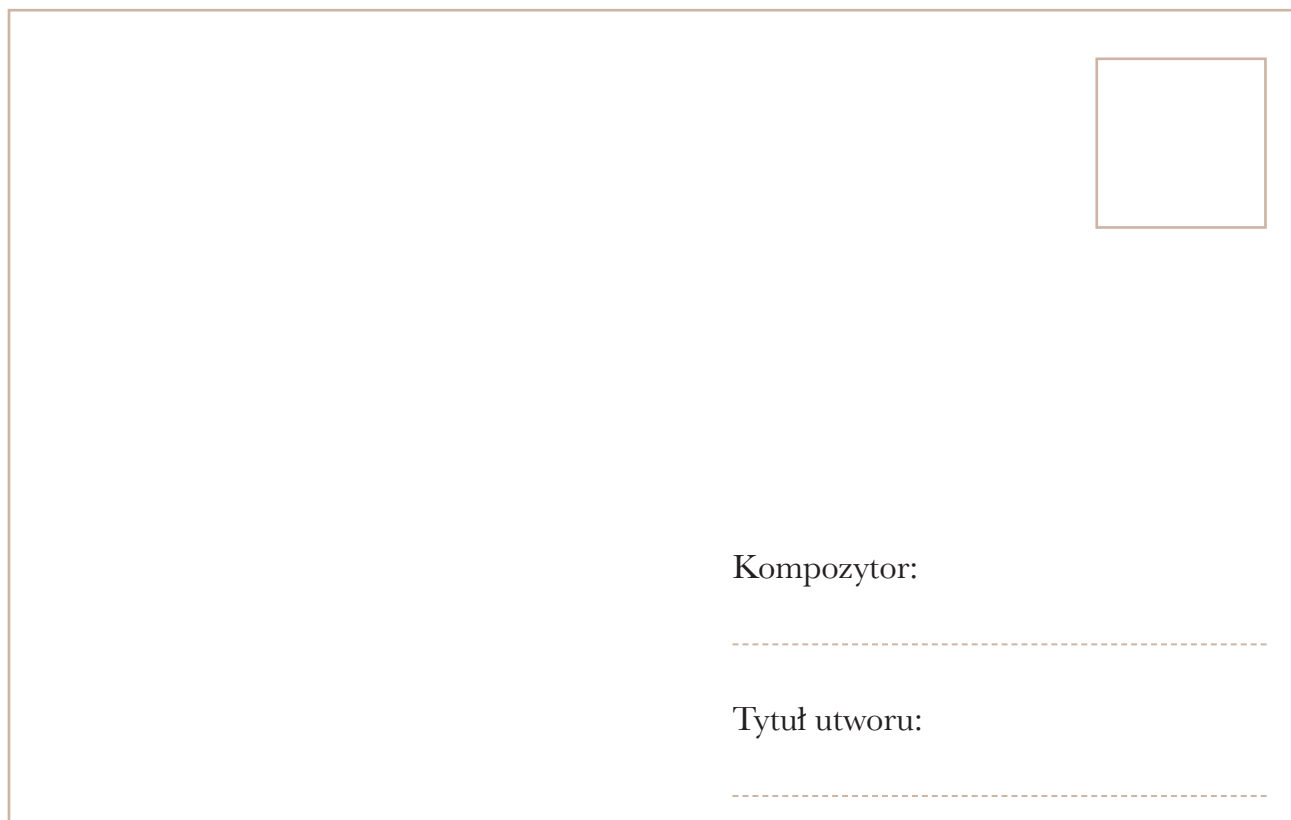
- 2 Zaśpiewaj piosenkę *Odlotowa szkoła*. Oddaj ruchem i głosem jej wesoły nastrój oraz żartobliwy tekst.

1.2. Muzyczne kartki z podróży

- 1 Uzupełnij „Kącik melomana”. Zapisz poniżej tytuły utworów muzycznych wysłuchanych na lekcji oraz nazwiska ich kompozytorów. Wpisz również tytuły utworów, które kojarzą ci się z latem i wakacyjnymi wspomnieniami.



- 2 Zaprojektuj pocztówkę, która wyrazi nastrój podróży zilustrowanej przez kompozytora utworem muzycznym wysłuchanym przez ciebie na lekcji.



Kompozytor:

Tytuł utworu:

1.3. Wartości rytmiczne nut i pauz

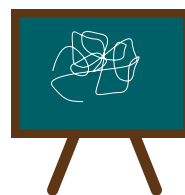
1 Rozwiąż rebus. Hasło zapisz w wyznaczonym miejscu za pomocą znaku graficznego.



+



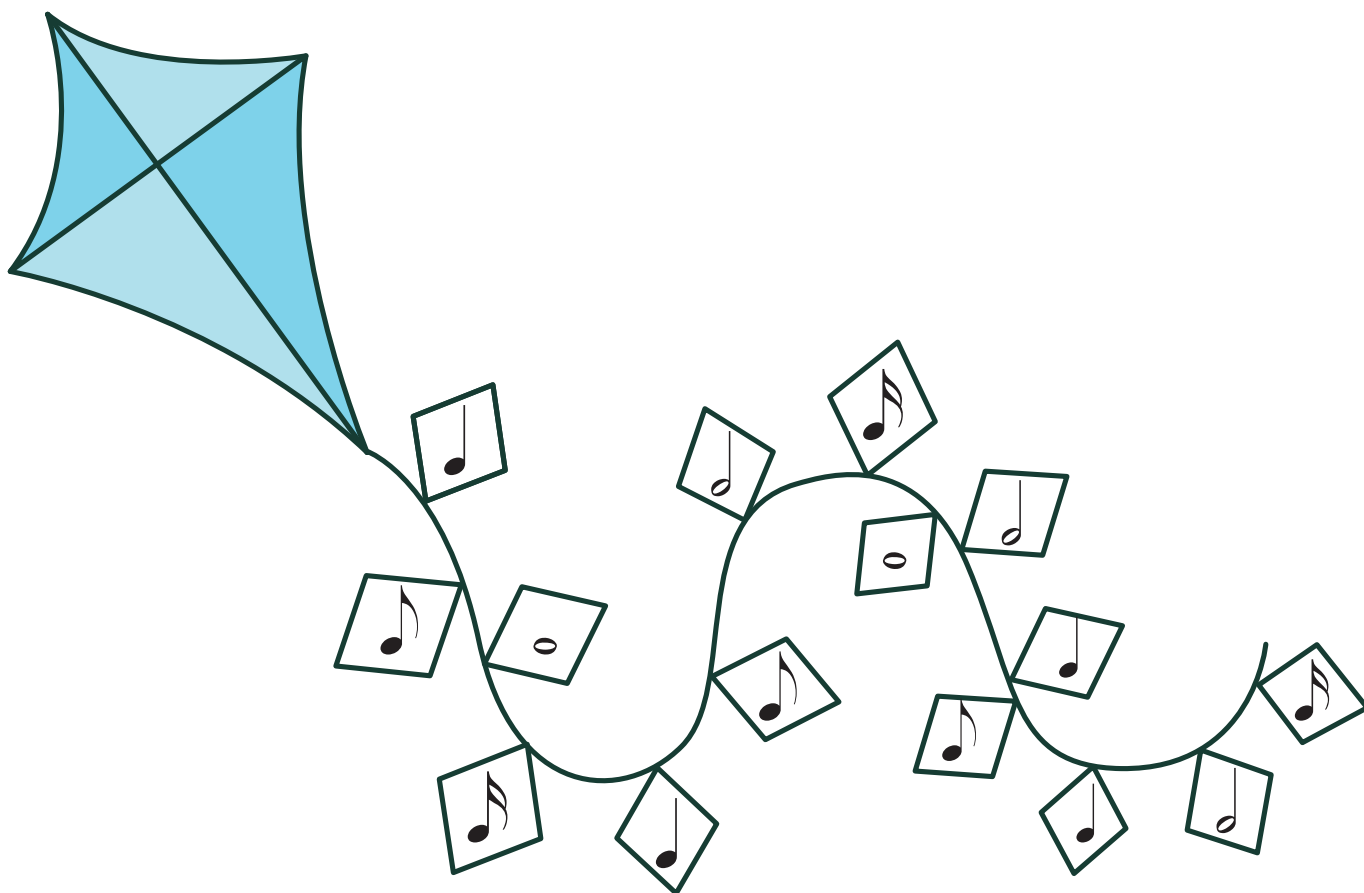
+



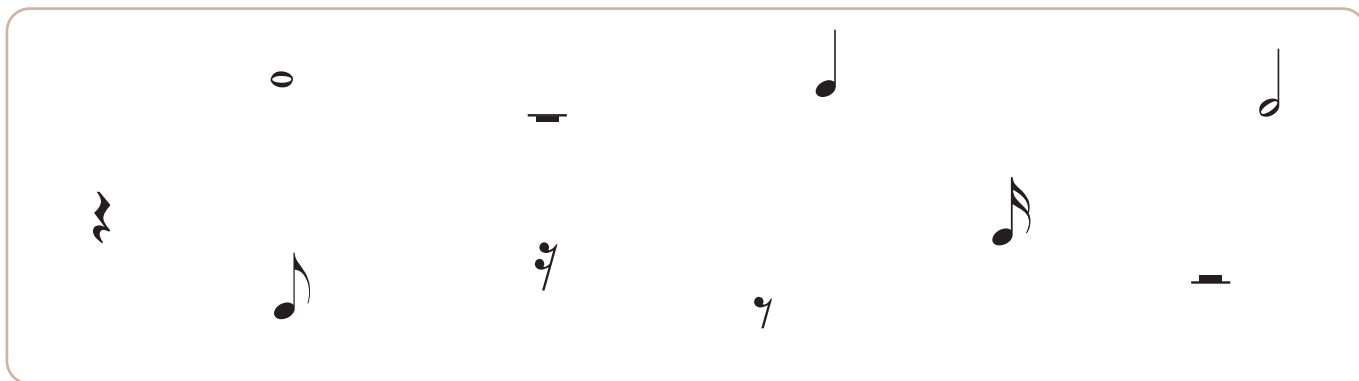
Rozwiązanie:



2 Pokoloruj ogon latawca według podanego wzoru.



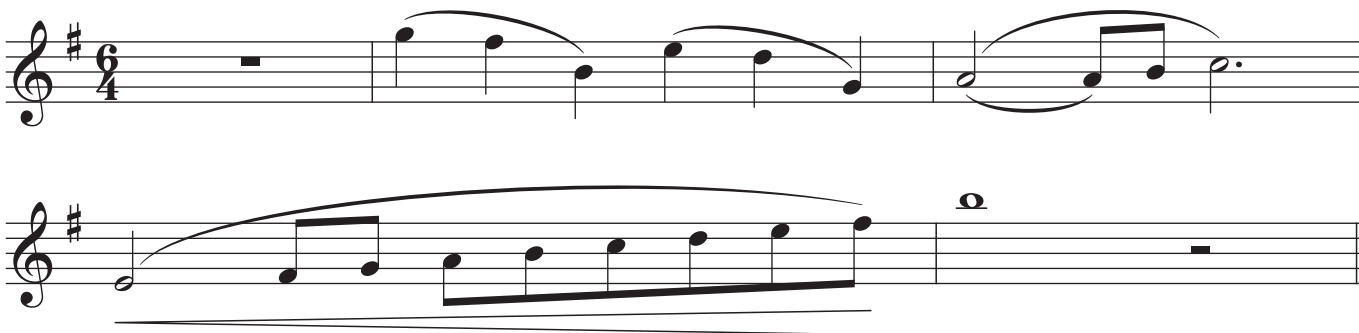
- 3 Połącz liniami pauzy z odpowiadającymi im pod względem czasu trwania wartościami rytmicznymi nut.



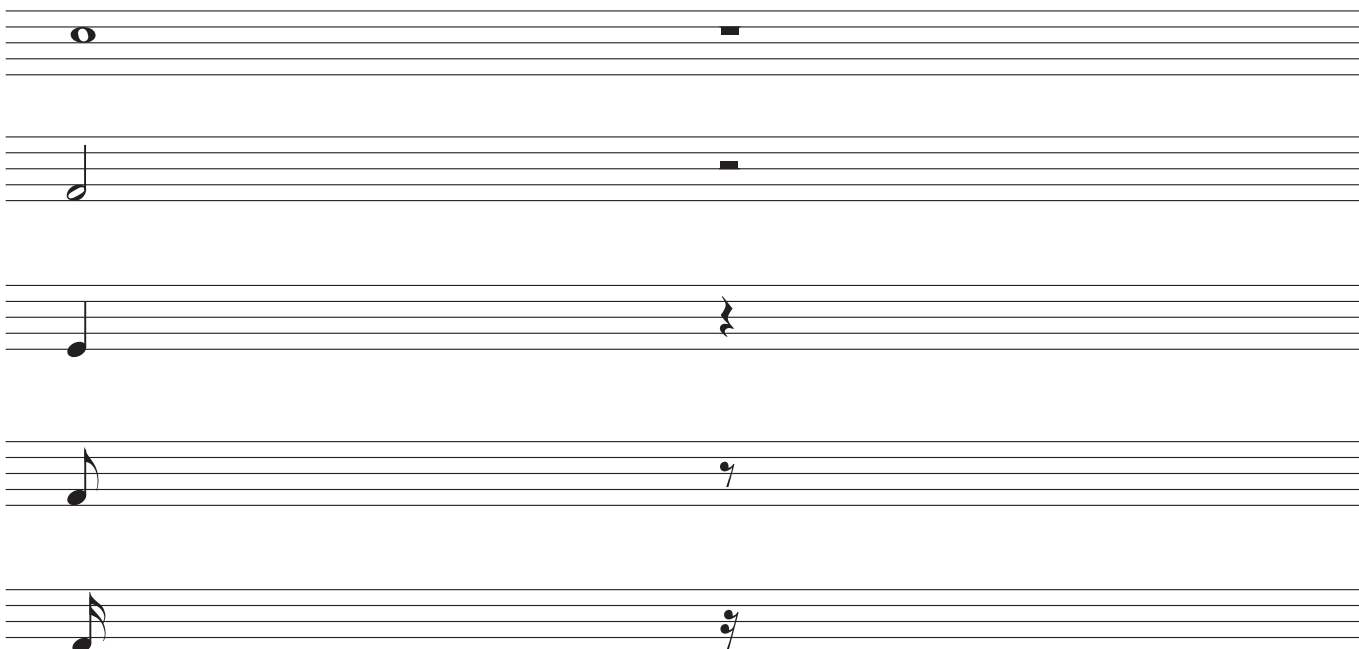
- 4 W zapisie muzycznym odszukaj i otocz niebieską kredką pauzę półnutową, a czerwoną kredką – pauzę całonutową.

Łabędź

fragment
Camille Saint-Saëns



- 5 Poćwicz pisownię znaków rytmicznych nut i pauz.



1.4. O instrumentach perkusyjnych

Kuba perkusista

Muzyka: Mirosław Ziąber

Słowa: Jadwiga Koczanowska

wesoło
średnio głośno

1. Nasz Ku-ba bę-dzie per - ku - si - stą, wie o tym ka-żdy, kto go zna.
W do-mu wy-gry-wa na czym mo - że, zaw-zię-cie wy-stu-ku-jąc rytm.

Ćwi-czy od ra - na do wie-czo - ra, a wiel-ki ta - lent chło-pak ma. drży.
Cza-sem ro-dzin-ka pro-te - stu - je, bo ca - ły dom w po-sa-dach

Ref.: Ku - ba per-ku - si - sta, na-szej kla - sy du - ma, bę - dzie kie-dyś sław-ny,
wszy - scy wie - rzą w to. Przed nim wiel - ka sła - wa,
wszy-stkie sce - ny świa - ta, w bla-sku ju - pi - te - rów bę-dzie dla nas grał.

1. Nasz Kuba będzie perkusistą,
wie o tym każdy, kto go zna.
Ćwicz od rana do wieczora,
a wielki talent chłopak ma.

W domu wygrywa na czym może,
zawzięcie wystukując rytm.
Czasem rodzinka protestuje,
bo cały dom w posadach drży.

Ref.: Kuba perkusista, naszej klasy duma,
będzie kiedyś sławny, wszyscy wierzą w to.
Przed nim wielka sława, wszystkie sceny świata,
w blasku jupiterów będzie dla nas grał.

2. Perkusja to jest jego żywioł,
on jest szczęśliwy, kiedy gra.
Jemu nie znudzi się to nigdy,
Kuba artystą jest, to fakt.

Nasz Kuba na perkusji zagra
w szkolnym zespole lada dzień.
Podziwiać będą go dziewczyny,
a zwłaszcza Ania z czwartej B.

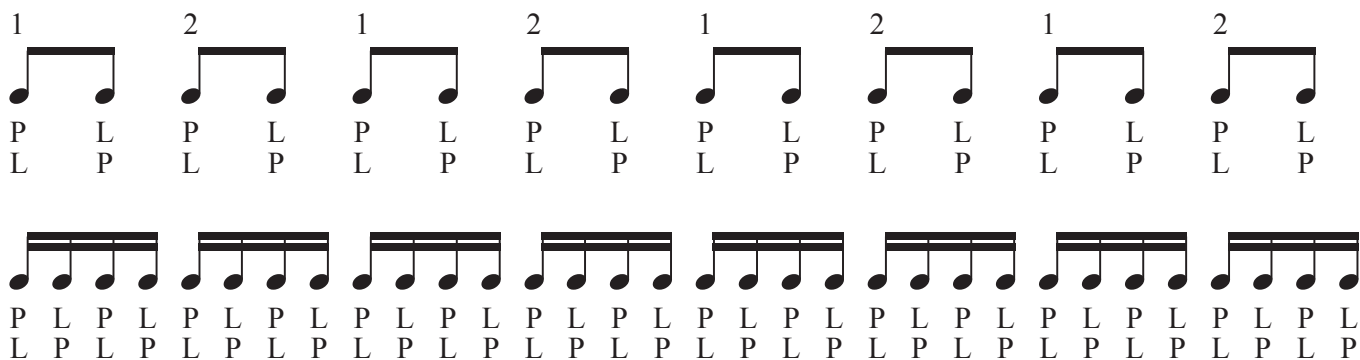
Ref.: Kuba perkusista...

- 1** Zaśpiewaj piosenkę *Kuba perkusista*. Zaimprovizuj do jej refrenu rytmiczny akompaniament wykonywany gestodźwiękami.

- 2** Odszukaj w zestawie perkusyjnym instrumenty: talerz, tom-tomy, werbel, hi-hat, bęben basowy, stojący tom. Zapisz ich nazwy w wyznaczonych miejscach.



- 3** Wystukaj prawą ręką i lewą ręką o blat ławki podane rytmy.



- 4 Zbuduj wybrany instrument perkusyjny o nieokreślonej wysokości dźwięku. Wykorzystaj dostępne materiały, np.: puszki, pudełka, ziarna zbóż, drobne kamyczki, piasek. Na powstałym instrumencie zaimprovizuj akompaniament do wybranej piosenki.

Grzechotka

Materiały: puszka po napoju, taśma samoprzylepna lub plastelina, kasza, piasek lub drobne kamyczki.

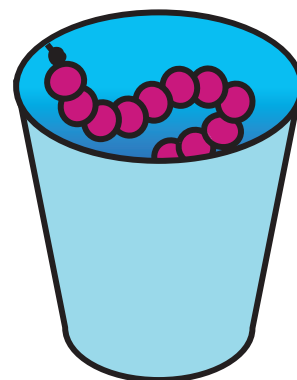
Wykonanie: do suchej, pustej puszki po napoju wsyp kaszę, piasek lub drobne kamyczki, do około 1/3 wysokości. Zaklej otwór taśmą lub plasteliną. Możesz ozdobić puszkę, oklejając ją kolorowym papierem lub nalepkami. Aby wydobyć dźwięk z tego instrumentu, wystarczy nim potrząsnąć.



Terkotka

Materiały: kubek po jogurcie, kawałek sznurka, gwóźdź, koraliki.

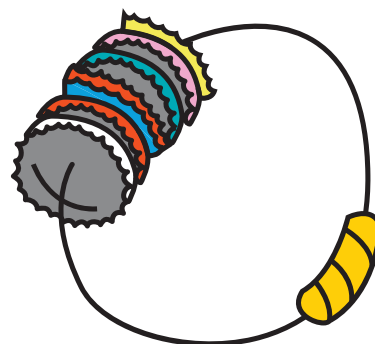
Wykonanie: w środku denka kubka po jogurcie ostrożnie zrób gwóździem małą dziurkę. Przewlec przez nią kawałek sznurka. Na jednym jego końcu zawieś koraliki, tak aby zwisały swobodnie w środku kubka (zawiąż supeł na końcu sznurka, aby koraliki się nie zsunęły). Na drugim końcu sznurka zawiąż duży supeł dzięki temu sznurek nie wpadnie do środka kubka. Potrząsając kubkiem na boki, uzyskasz terkoczący dźwięk.



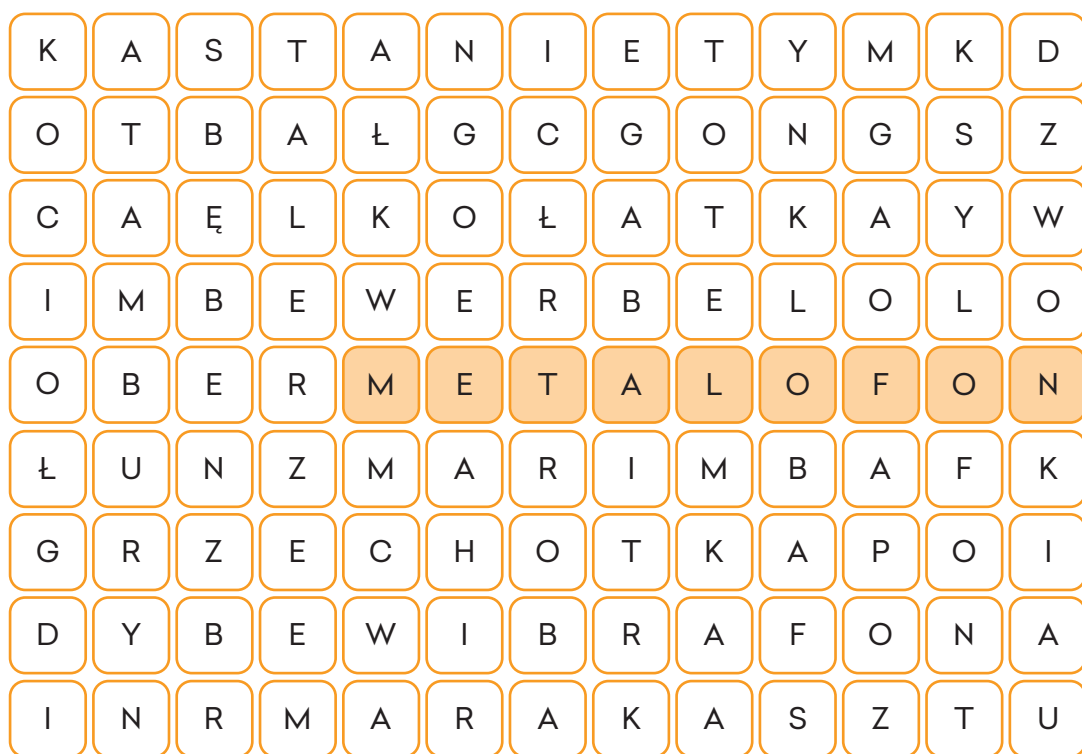
Brzękadełko

Materiały: kapsle, gwóźdź, młotek, giętki drut, kolorowy sznurek lub kolorowa taśma.

Wykonanie: przy pomocy młotka i gwoździa ostrożnie zrób dziurki w środku kapsli. Przewlec przez nie drut i złóż jego końce. Miejsce łączenia owiń sznurkiem lub taśmą. Kiedy potrząsniesz instrumentem, usłyszysz terkoczący dźwięk.



- 5 Wśród liter ukryte są nazwy instrumentów perkusyjnych. Odszukaj je, zakreśl pionowo i poziomo, następnie wypisz w wyznaczonym miejscu.



metalofon,

- 6 Uzupełnij nazwy instrumentów perkusyjnych – wpisz właściwe litery. Wpisane litery utworzą nazwę kolejnego instrumentu z tej grupy. Poszukaj o nim informacji i zapisz je poniżej.

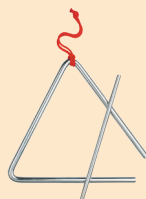
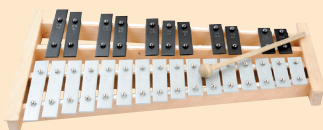
KAS NIETY ARIM A DZWONY R OWE

JANCZAR WIBRAFO

Sprawdź swoje wiadomości

Instrumenty perkusyjne

- 1 Określ, jakie instrumenty perkusyjne przedstawiono na zdjęciach. Zapisz ich nazwy w wyznaczonych miejscach.

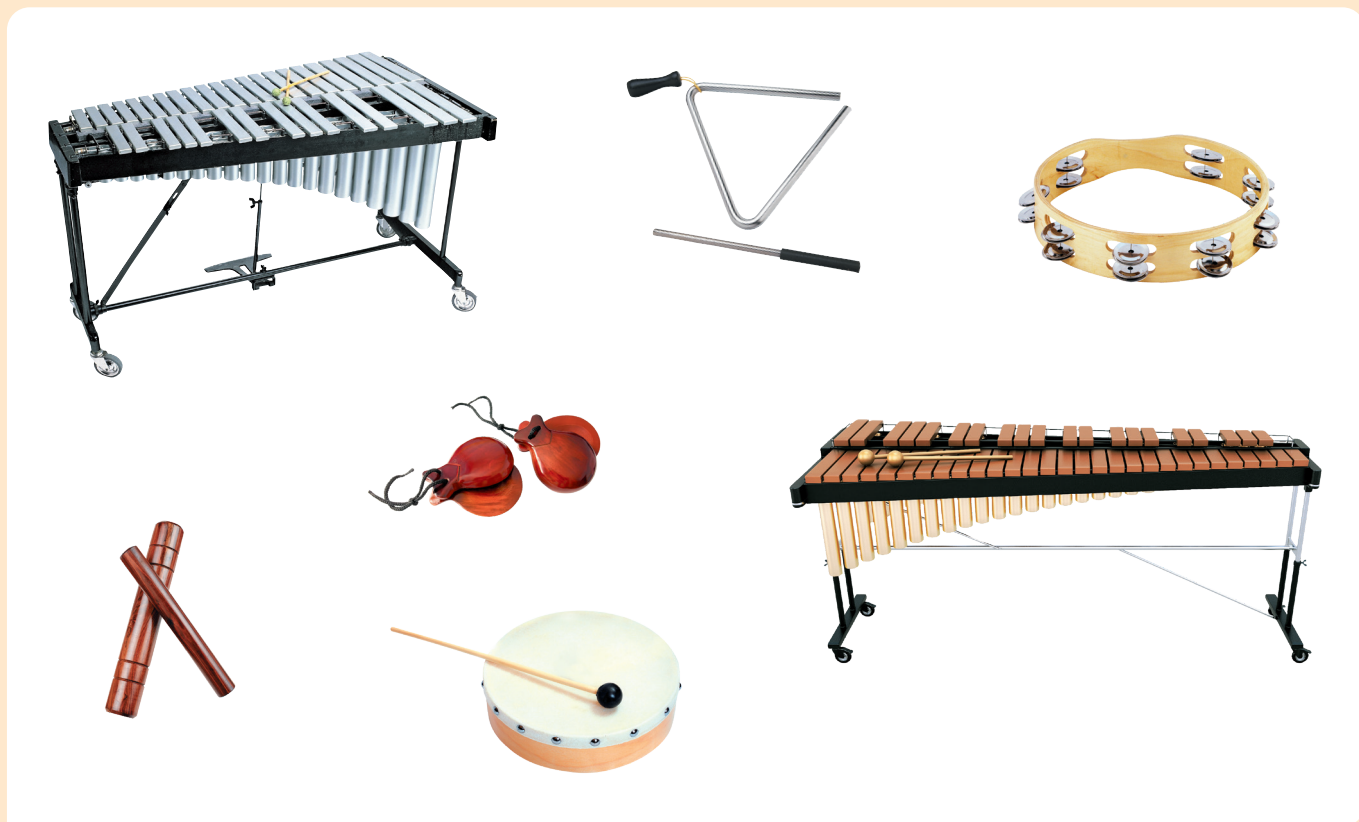


- 2 Rozpoznaj instrumenty i dopasuj do nich właściwe opisy. Wpisz w okienka odpowiednie litery.



- A. Jest to instrument orkiestrowy. Dźwięk wydobywa się z niego przez uderzanie w membranę pałkami z filcowymi główkami. Można go stroić na różną wysokość za pomocą nożnego pedału lub ruchomego koła.
- B. Jest instrumentem perkusyjnym składającym się z małego bębna z metalowymi blaszkami. Dźwięk wydobywa się z niego, uderzając dłonią w membranę lub potrząsając instrumentem.
- C. Jest odmianą bębna, w którym rozciągnięto w poprzek membrany metalową taśmę ze skręconymi strunami. Pod wpływem uderzania pałkami w membranę struny wprowadzane są w drgania i wydają terkoczący dźwięk.

3 Otocz pętlą instrumenty o określonej wysokości dźwięku.

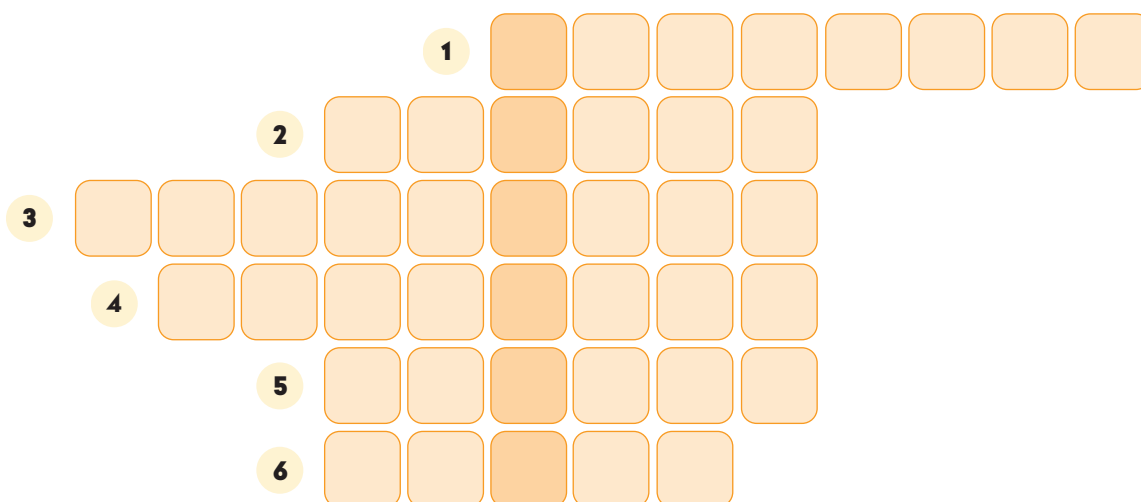


4 Otocz pętlą membranofony.



1.5. Muzycznie o jesieni

- 1 Rozwiąż logogryf. Litery w oznaczonych polach, czytane pionowo, utworzą rozwiązanie.

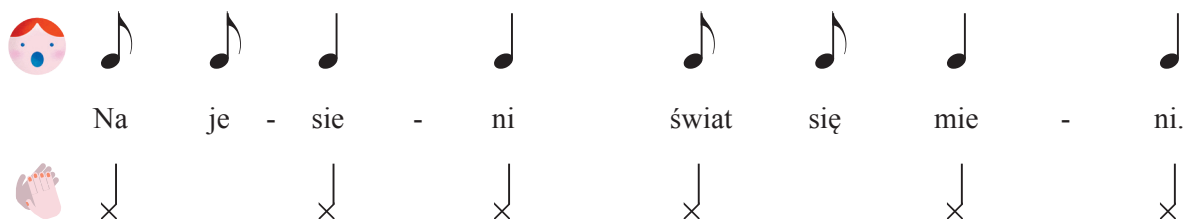


1. Instrument perkusyjny zbudowany z małych dzwoneczków umocowanych na uchwycie w kształcie drewnianej pałki.
2. Wartość rytmiczna, której czas trwania jest taki sam jak dwóch szesnastek.
3. Duży zespół instrumentalny koncertujący w filharmonii.
4. Muzyk grający na fortepianie.
5. Znak graficzny oddzielający od siebie takty.
6. Np. polonezy, walce, krakowiaki.

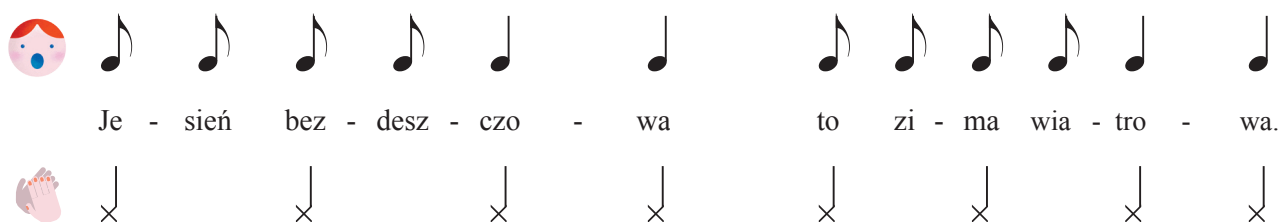
Rozwiązanie:

- 2 Słuchając utworu Antonia Vivaldiego *Koncert nr 3 F-dur Jesień*, część 1 *Allegro*, wykonaj pracę plastyczną o tematyce jesiennej. Podkreśl kolorystyką nastrój i charakter muzyki.

- 3 Powiedz rytmicznie przysłowia o jesieni, jednocześnie wystukując rytm ćwierćnotowy.



Na je - sie - ni świat się mie - ni.



Je - sień bez - desz - czo - wa to zi - ma wia - tro - wa.

- 4 Ułóż melodię do wybranego fragmentu wiersza i zaśpiewaj powstały utwór.

*Usiadł listek na drzewie,
kiedy odleci – nie wie.
Piórka złote nastroszył,
bo jesień podmuchem go płoszy.*

Józef Ratajczak

*Brzozie, topoli, grabowi, lipie
Wiatr zrywa liście i sypie, sypie.
A czasem z góry lecą znienacka
Kasztany, lśniące, brunatne cacka.*

Leopold Staff

- 5 Naśladujcie głosem różne dźwięki natury. Umuzycznijcie nimi treść wiersza *Jesień*.

*Wieje wiatr, zimny wiatr,
strąca z drzew kasztany,
coraz ciszej słychać
w górze lecące bociany.*

(szszsz.....)

(pac, pac, pac...)

(coraz ciszej: kle, kle, kle...)

*Wieje wiatr, zimny wiatr,
i szeleszczą liście,
o poranku i wieczorem
coraz bardziej mgliście.*

(szszsz.....)

(szu, szu, szu...)

(szeptem: ułaaa – mgła, ułaaa – mgła)

*Krople deszczu cicho grają
na mym parapecie.
Choć jest jesień,
każdy cicho wzdycha już o lecie.*

(kap, kap, kap...)

(uuch lato, uuch lato)

1.6. Muzyka opowiada

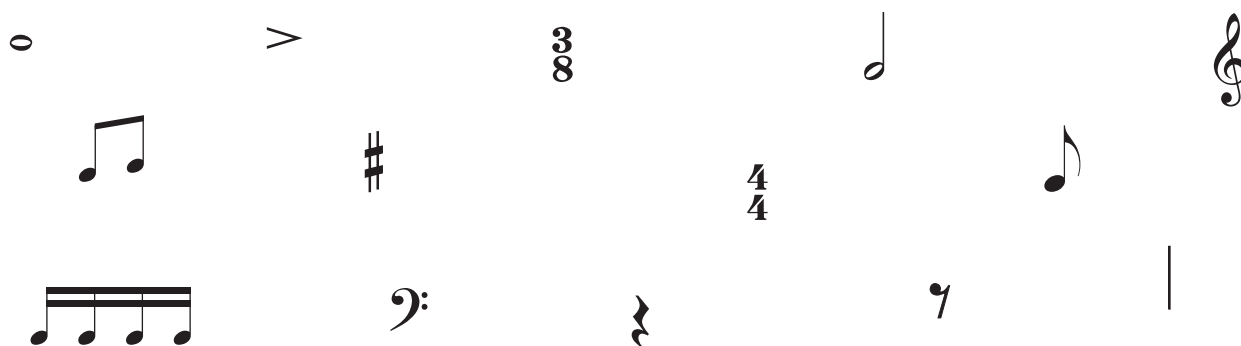
- 1 Słuchając utworu Camille'a Saint-Saënsa *Łabędź*, z cyklu *Karnawał zwierząt*, wykonaj ilustrację plastyczną przedstawiającą tytułowego łabędzia dostojnie płynącego po jeziorze. Zastosuj dowolną technikę rysunkową.



- 2 Napisz krótkie opowiadanie na temat dowolnego utworu muzycznego. Użyj określeń opisujących dźwięki, tempo i nastrój muzyki oraz opisz swoje wyobrażenia i emocje, jakie towarzyszyły ci podczas słuchania utworu.

1.7. Czy muzyce potrzebny jest rytm?

1 Otocz pętlą te znaki graficzne, którymi można zapisać rytm.



2 Z rozsypanki literowej ułóż wyrazy i połącz je z właściwymi definicjami.

Y R M T

Jest jednym z podstawowych elementów muzyki.

A Y T K T

Porządkuje ugrupowania rytmiczne za pomocą regularnie powtarzających się akcentów metrycznych.

T M U E R M

Najkrótsze odcinki muzyczne.

3 Przekreśl wyrazy wprowadzające fałsz w podanych zdaniach.

W takcie $\frac{3}{8}$ podstawą miary taktu jest ósemka / ćwierćnuta.

W takcie $\frac{4}{4}$ podstawą miary taktu jest półnuta / ćwierćnuta.

- 4** Wpisz w okienka oznaczenia taktowe piosenek, których zapisy nutowe znajdziesz w *Zeszytach ćwiczeń* na podanych stronach.



11

- 5** Wpisz w okienka prawidłowe oznaczenia taktowe, następnie wyklaszcz podane rytmy.



- 6** Uzupełnij rytmy – wpisz w okienka właściwe wartości nut, zgodnie z oznaczeniem taktowym.



7

ta ta ti ti ta ta ta ti ti ti ti ta ti ti ti ti ta

ti ti ta ti ti ta ta ta ta sza ti ti ta ti ti ta ti ti ti ti ta ta

8

P

9



Sprawdź swoje wiadomości

Wartości rytmiczne nut i pauz. Rytm

1 Narysuj w okienkach znaki graficzne opisane poniżej.



1



2



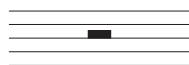
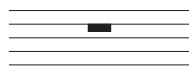
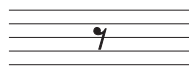
3



4

1. Nuta, która trwa tyle samo co dwie ćwierćnuty.
2. Czas trwania tej pauzy równy jest ósemce.
3. Najdłuższa nuta „muzycznego drzewka”.
4. Pauza ta zapisywana jest na pięciolinii nad trzecią linią.

2 Połącz liniami wartości nut z odpowiadającymi im pod względem czasu trwania pauzami.



3 Uzupełnij rytmy właściwymi wartościami nut, zgodnie z oznaczeniami taktowymi.



4 Uzupełnij rytmy właściwymi wartościami pauz, zgodnie z oznaczeniami taktowymi.



5 Wpisz w okienka właściwe oznaczenia taktowe.



6 Oceń prawdziwość podanych zdań. Wpisz w okienko literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, jeśli zdanie jest fałszywe.

Rytm jest jednym z podstawowych elementów muzyki.

☐

Czas trwania półnuty jest taki sam jak czterech ćwierćnut.

☐

Oznaczenie $\frac{2}{4}$ wskazuje, że w każdym takcie mogą wystąpić dwie ćwierćnuty lub nuty o równej im wartości rytmicznej.

☐

1.8. Polonez – taniec polski

1 Oznacz zdania, które są prawdziwe, wpisując w okienka obok nich literę P.

☐

Chodzony – to ludowy pierwowzór poloneza.

☐

Polonez jest tańcem żywym, skocznym.

☐

Fryderyk Chopin komponował stylizowane polonezy.

☐

Poloneza tańczy się w metrum trójdzielnym.

☐

Na kroki poloneza składają się podskoki i przytupywania.

☐

Polonez jest tańcem narodowym.

2 Otocz pętlą charakterystyczny rytm poloneza.



3 Pokoloruj ramkę z prawidłową definicją poloneza stylizowanego.

Utwór wykonywany na żywo,
bez wcześniejszego przygotowania.

Utwór, w którym znaczącą rolę odgrywają
improwizacja i synkopowany rytm.

Utwór zawierający charakterystyczne cechy tańca, ukształtowany
przez kompozytora artystycznie, przeznaczony do słuchania.

1.9. Poloneza czas zacząć

- 1 Przeczytaj tekst o polonezie, następnie podkreśl nazwy figur charakterystycznych dla tego tańca.

Polonez jest tańcem korowodowym, utrzymanym w metrum trójdzielnym. Krok podstawowy poloneza urozmaicany jest licznymi figurami, które tancerze wykonują zespołowo, tworząc układ. Podczas nich pary taneczne rozdzielają się, łączą, chodzą wężykiem, mijają się w rzędach. Ważnym elementem poloneza jest ukłon. Kroki poloneza są płynne, utrzymane w tempie umiarkowanym lub wolnym. Sylwetki tancerzy powinny być wyprostowane, a głowy dumnie wzniesione, aby podkreślały podniosły, uroczysty charakter tańca.

krzesany
para w prawo, para w lewo
błyskawiczka
tunel

młynek
kolumna par
drobna kaszka
hołubce

- 2 Wyszukaj i wpisz w metryczkę tytuł kompozycji napisanej w rytmie poloneza oraz nazwisko jej twórcy.

Tytuł kompozycji

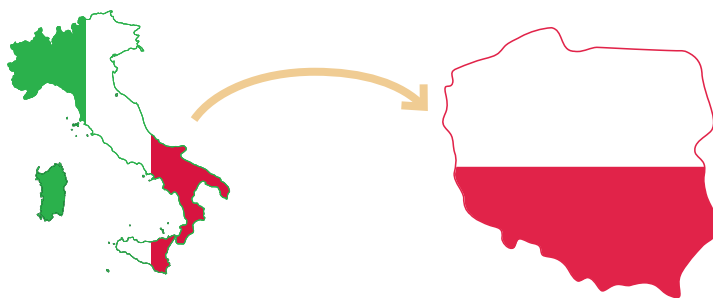
Autor

--	--

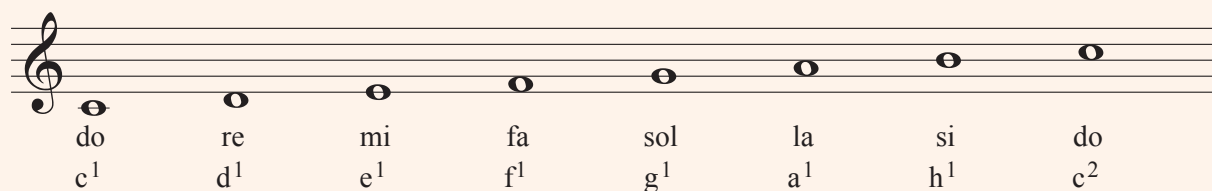


1.10. Polskie pieśni historyczne

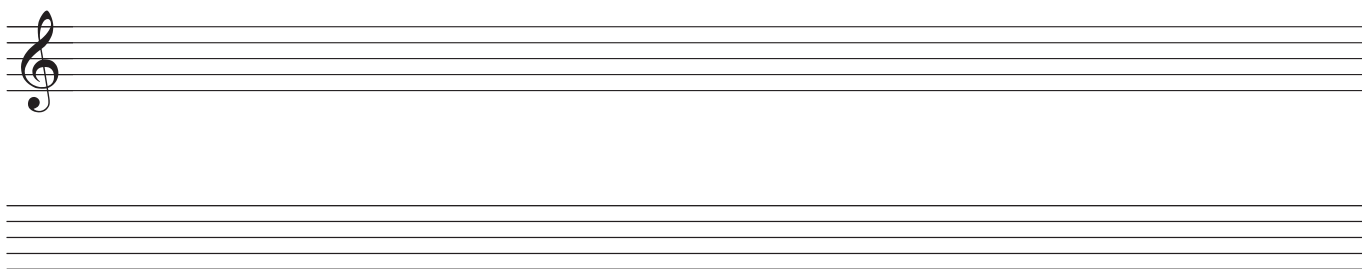
- 1 Podpisz przedstawione obrazki właściwymi fragmentami tekstu *Mazurka Dąbrowskiego*.



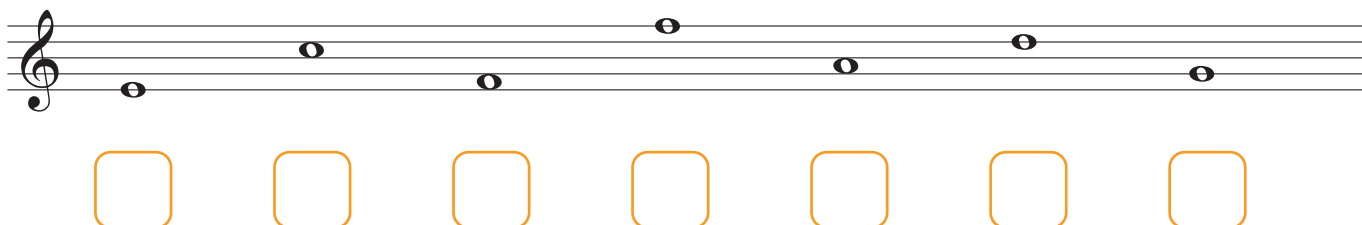
1.11. Kilka dźwięków, a tyle melodii



1 Poćwicz pisownię klucza wiolinowego.



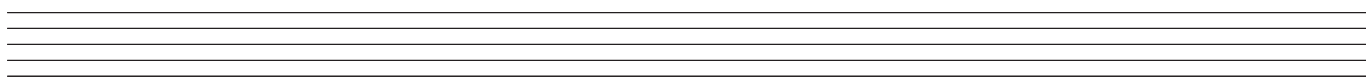
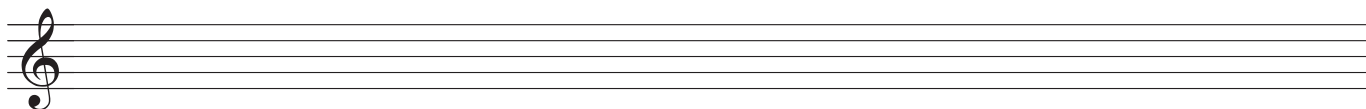
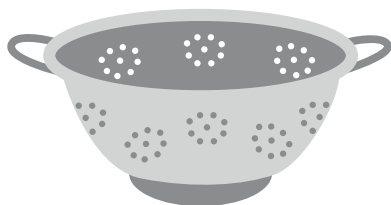
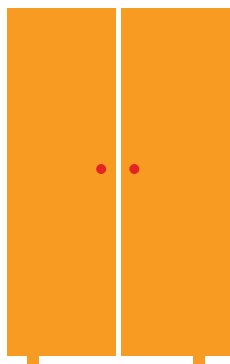
2 Na której linii lub na którym polu pięciolinii zapisane są nuty? Wpisz w okienka właściwe cyfry.



3 Uzupełnij zapis gamy C-dur, następnie zaśpiewaj jej dźwięki solmizacją – w górę i w dół.



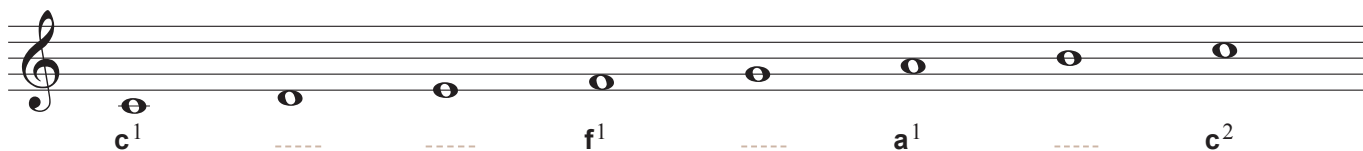
- 4 Odgadnij, jakie nazwy solmizacyjne nut ukrywają się w nazwach przedmiotów ukazanych na obrazkach. Napisz te nuty na pięciolinii.



- 5 Podpisz nuty nazwami solmizacyjnymi, następnie zaśpiewaj melodię.



- 6 Uzupełnij zapis dźwięków gamy C-dur – wpisz właściwe nazwy literowe, następnie zagraj gamę na dzwonkach lub na flecie.



- 7 Podpisz nuty nazwami literowymi, następnie zagraj melodię na dzwonkach lub na flecie.



Trójdźwięk to akord zbudowany z trzech dźwięków oddalonych od siebie o tercję.

- 8 Podkreśl takty, w których występują trójdźwięki.



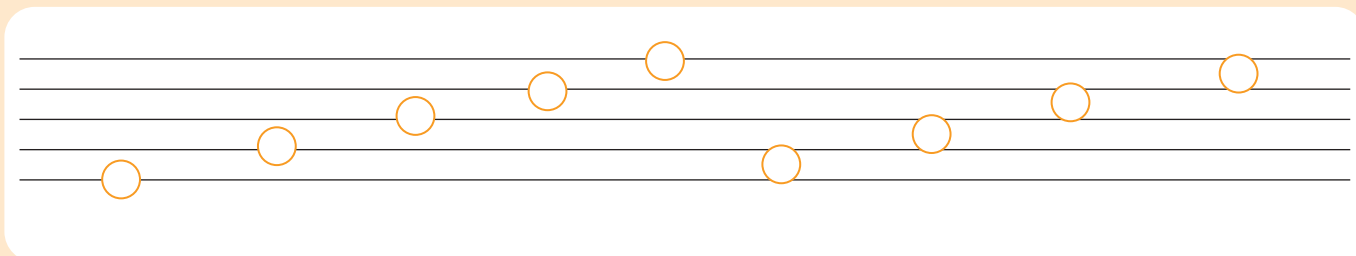
- 9 Uzupełnij trójdźwięki – wpisz właściwe nuty, następnie zagraj dźwięki na instrumencie.



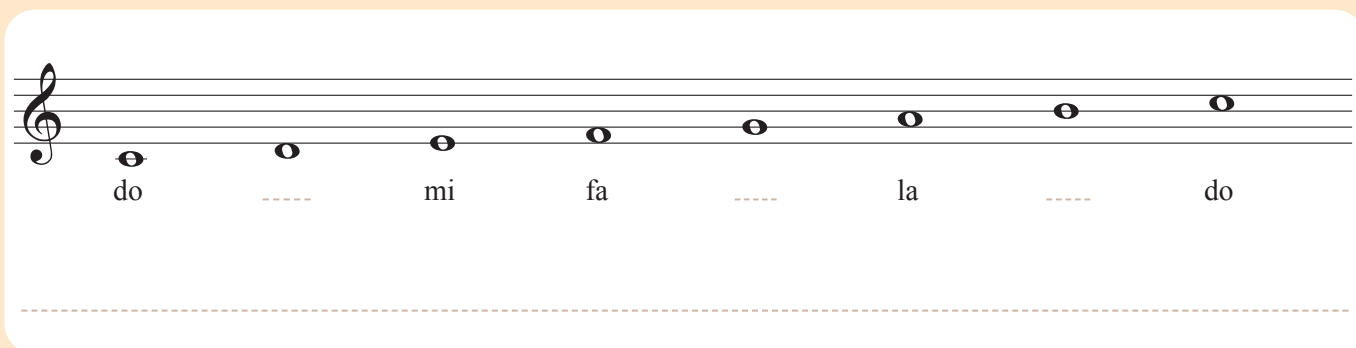
Sprawdź swoje wiadomości

Nazwy dźwięków gamy C-dur. Trójdźwięk

- 1 Oznacz cyframi pola i linie pięciolinii.



- 2 Uzupełnij gamę C-dur – wpisz właściwe nazwy solmizacyjne i literowe.



- 3 Podpisz nuty nazwami literowymi.

Taniec pasterzy

melodia bułgarska



- 4 Podpisz nuty nazwami solmizacyjnymi.

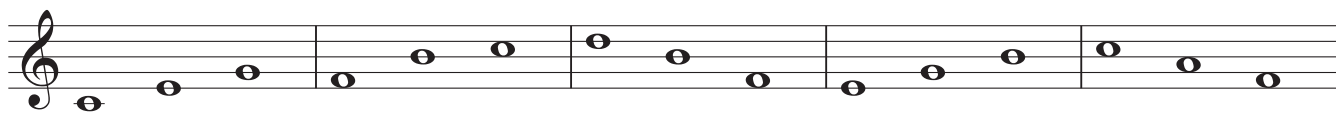
Oj, zwiesna dokoła

przyspiewka z Kieleckiego

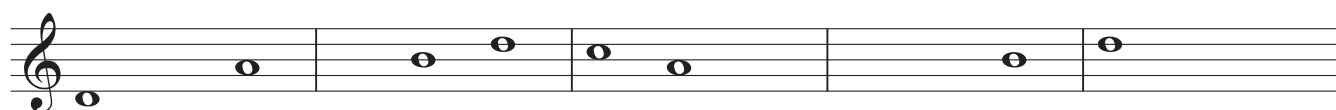
*żywo
średnio głośno*



- 5 Otocz pętlami trójdźwięki.



- 6 Uzupełnij trójdźwięki – wpisz właściwe dźwięki.



1.12. Muzyka dobra na wszystko

- 1 Podkreśl nazwy stanów emocjonalnych, które towarzyszą ci podczas słuchania utworu Luigi Boccheriniego *Menuet z Kwintetu smyczkowego E-dur* nr 5 op. 15.

złość

radość

gniew

zachwyt

strach

szczęście

smutek

zadowolenie

- 2 Określ nastrój, jaki towarzyszy ci podczas słuchania utworu Tomaso Albinioniego *Adagio*.

.....

- 3 Sporządź listę utworów, które wprowadzają cię w dobry nastrój, relaksują lub sprzyjają lepszej koncentracji uwagi.

Muzyczna recepta na dobry nastrój:

.....

.....

.....

.....

Muzyczna recepta na relaks:

.....

.....

.....

.....

Muzyczna recepta na koncentrację:

.....

.....

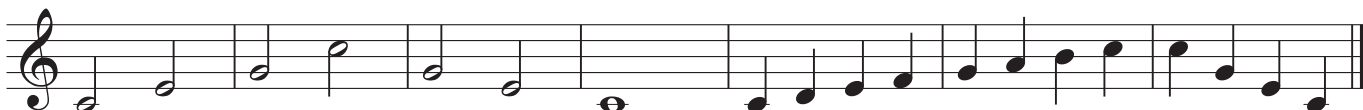
.....

.....

2.1. Wprawki na flet i dzwonki

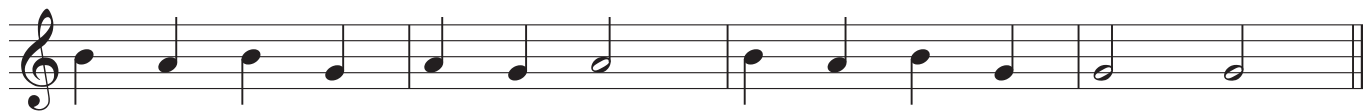
- 1 Podpisz dźwięki nazwami literowymi, następnie poćwicz technikę gry na flecie lub na dzwonkach, grając z nut.

Gama C-dur



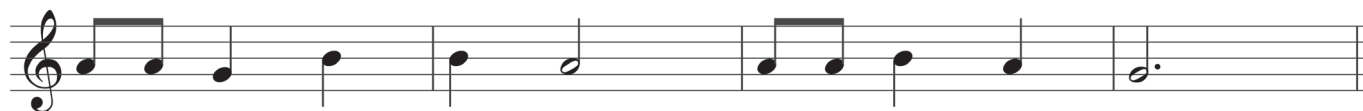
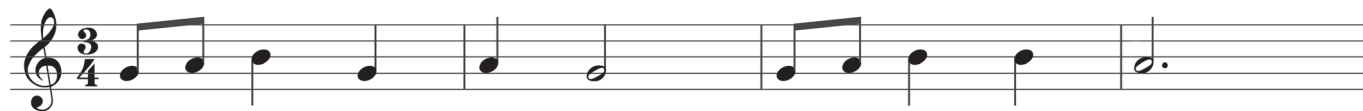
Piosenka

Dymitr Kabalewski



Walczyk

Andrzej Banasiewicz



2.2. Zimowe opowieści

- 1 Podkreśl wyrażenia, które kojarzą się z opowieścią o dziadku do orzechów. Wybierz jedno z nich i powiedz, z czym było związane.

bal w Krainie Słodczy

słownik w klatce

marsz ołowianych żołnierzyków

wiosenny spacer

klątwa Mysikróla

walc kwiatów

święteczny prezent Klary

taniec płatków śniegu

- 2 Narysuj dekorację sceniczną do przedstawionej poniżej sceny z baletu *Dziadek do orzechów*.



2.3. Czas kolędowania

Choinka

Muzyka: Mirosław Ziąber
Słowa: Jadwiga Koczanowska

*spokojnie
średnio głośno*

1. Kie - dy go - ścis z w na - szych do - mach, cho - i - nko zie - lo - na,
wszy - stko le - psze i pię - knie - jsze sta - je się do - ko - ła.
Jest za - klę - ta w two - ich i - głach ja - kaś moc krze - pią - ca,
któ - ra grze - je na - sze ser - ca jak pro - mie - nie sło - ńca.
Ref.: Cho - i - nko, cho - i - nko z la - su zie - lo -
ne - go, za - wsze cię wi - ta - my jak ko - goś dro -
gie - go. Cho - i - nko, cho - i - nko z la - su zie - lo - ne - go,
za - wsze cię wi - ta - my jak ko - goś dro - gie - go.

2. Przy choince dobro kwitnie,
wszelka złość topnieje,
w blasku świateł kolorowych
rodzą się nadzieje.

Jesteś naszym drzewkiem szczęścia,
symbolem radości,
każdy pragnie cię, choinko,
jak najdłużej gościć.

Ref.: Choinko, choinko...

Dwa pierwsze dźwięki rozpoczynające melodię refrenu piosenki *Choinka* tworzą oktawę. Dźwięki oktawy oddalone są od siebie o osiem stopni gamy, brzmią podobnie i mają taką samą nazwę.

- 1 Zaśpiewaj piosenkę *Choinka* przy pomocy nut, starając się czysto intonować wszystkie dźwięki.
- 2 Ozdób choinkę nutami o różnych wartościach rytmicznych, tak by powstało „muzyczne drzewko”. W razie potrzeby skorzystaj z informacji zamieszczonych na s. 16 podręcznika.



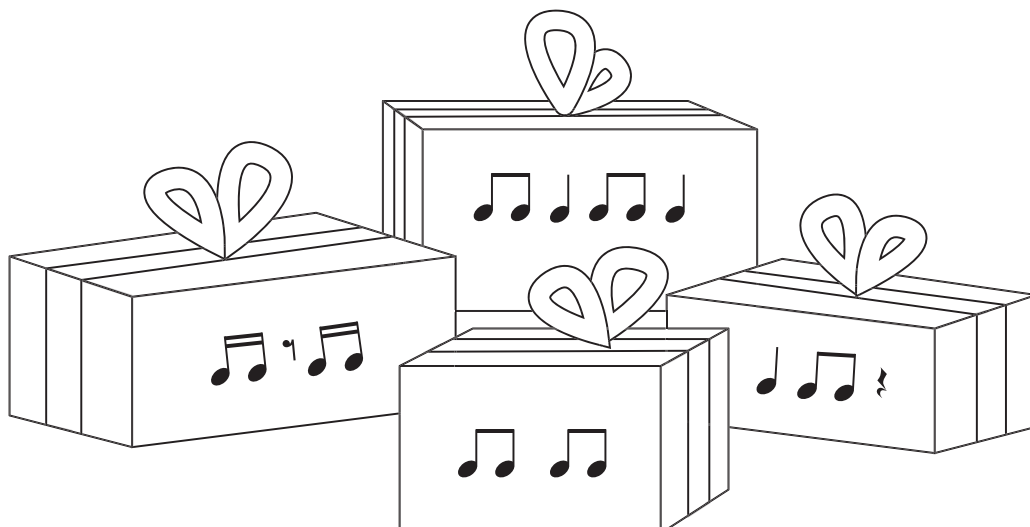
- 3 Pokoloruj prezenty zgodnie z oznaczeniami taktowymi.

2
4

3
4

4
4

3
8



- 4



- 2

3



2.4. Kolędy na flet, dzwonki i keyboard

- 1 Zagraj na instrumencie świąteczną melodię. Zwróć uwagę na wartości nut z kropką, występujące w zapisie muzycznym utworu *Raduj się, świecie*.

Raduj się, świecie

Georg Friedrich Händel



Kropka umieszczona przy nucie lub pauzie przedłuża czas jej trwania o połowę wartości rytmicznej.

Narodził się Jezus Chrystus

Kolęda polska

średnio głośno

2.5. Muzyczny zwierzyniec

- 1 Przeczytaj wiersz Wandy Chotomskiej *Chcemy słuchać słowika* i powiedz, jaki problem porusza poetka w tym utworze, następnie zaimprovizuj do niego melodię.

Coraz mniej ptasich nut słyszać wiosną,
coraz mniej ptasich gniazd w zagajnikach.
Gdzie był las, szumiał las – domy rosną.
Jak ocalić piosenkę słowika?

- 2 Podpisz nuty melodii *Trzy kurki* nazwami literowymi, następnie zagraj melodię na dzwonkach chromatycznych lub na pianinie.

Trzy kurki

melodia francuska

umiarkowanie



Ta popularna melodia francuska w Polsce znana jest jako piosenka dziecięca *Trzy kurki*. Warto wiedzieć, że na motywach tej melodii Wolfgang Amadeusz Mozart skomponował 12 *Wariacji C-dur na temat „Ah, vous dirai-je, Maman”* KV 265.

- 3 Zostań kompozytorem i stwórz własną wersję melodii *Trzy kurki*.

- Pomyśl, jak może brzmieć ta melodia w nowej odsłonie. Czy będzie skoczna i szybka, a może powolna i smutna?
- Spróbuj zmienić rytm tej melodii. Zamiast równych dźwięków, zagraj niektóre krótsze, a inne dłuższe. Możesz dodać pauzy lub szybkie powtórzenia wybranych dźwięków.
- Zaśpiewaj lub zagraj na instrumencie własną wersję melodii.
- Możesz nagrać swoje wykonanie, używając dyktafonu.

2.6. Śpiewamy i gramy w kanonie

- 1 Podpisz dźwięki melodii nazwami literowymi, następnie ją zagraj na dowolnym instrumencie melodycznym.

Cztery pory roku

Australijska melodia ludowa

wesolo, rytmicznie



- 2 Zaśpiewajcie w dwugłosie lub trzygłosie kanon *Panie Janie*. Spróbujcie wykonać utwór z tekstem w języku angielskim.

Panie Janie

melodia francuska
autor słów nieznany

umiarkowanie

1 ① 2 3 4 5 ② 6
Pa - nie Ja - nie, pa - nie Ja - nie, ra - no wstań,

7 8 9 ③ 10 11
ra - no wstań. Wszy-stkie dzwo - ny bi - ją, wszy - stkie dzwo - ny

12 13 14 15 16
bi - ją: bim, bam, bom, bim, bam, bom.

Are you sleeping, are you sleeping?
Brother John, brother John?
Morning bells are ringing.
Morning bells are ringing.
Ding, ding, dong. Ding, ding, dong.

2.7. Twórcy i wykonawcy muzyki

1 Połącz liniami zdjęcia z właściwymi nazwami wykonawców muzyki.



solista wokalista

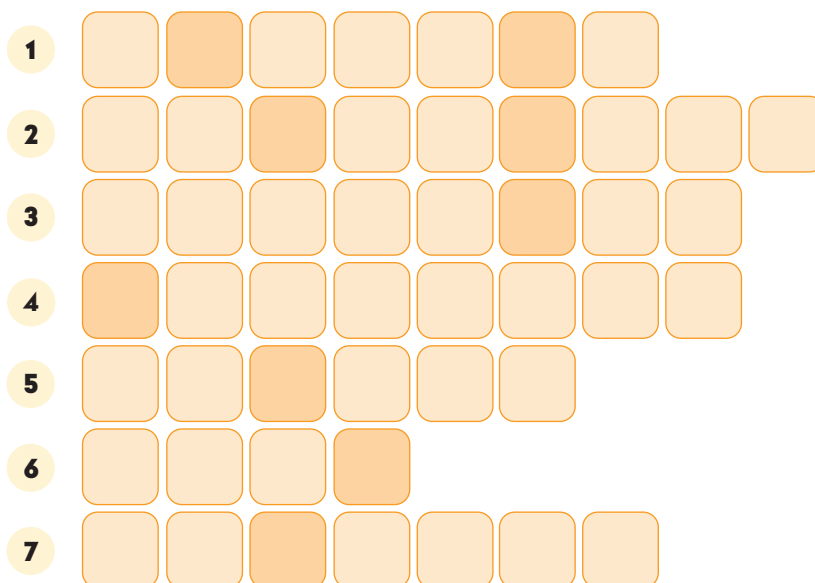
pianista



chór

kwartet smyczkowy

2 Rozwiąż logogryf. Litery z oznaczonych pól, czytane poziomo, utworzą rozwiązanie.



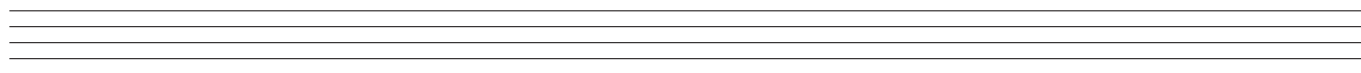
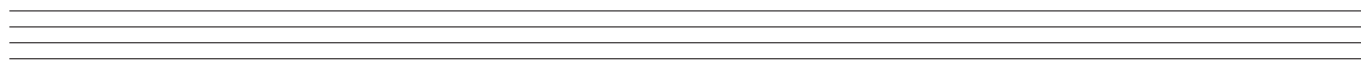
1. Muzyczny występ artystów.
2. Wykonawca repertuaru wokalnego.
3. Kieruje zespołami muzycznymi.
4. Gra na skrzypcach.
5. Pałeczka dyrygenta.
6. Duży zespół wokalny.
7. Zespół czterech instrumentalistów grających na skrzypcach, altówce i wiolonczeli.

Rozwiązanie:

3 Napisz, jak nazywają się muzycy przedstawieni na zdjęciach.



4 Ty również możesz zostać kompozytorem. Z podanych taktów ułóż kompozycję. Zapisz melodię na pięciolinii i zagraj powstały utwór na dzwoneczkach lub na flecie.



- 5 Zostańcie wykonawcami instrumentalistami i zagrajcie w grupach fragment utworu *Musette* Jana Sebastiana Bacha. Zwróćcie uwagę na tempo utworu oraz znaki artykulacyjne – legato, staccato.

Musette

Jan Sebastian Bach

Grupa I *dość szybko*

głośno

Grupa II

cicho

The image shows a musical score for the piece 'Musette' by J.S. Bach. It is divided into two parts: Grupa I and Grupa II. Grupa I is marked 'dość szybko' (moderately fast) and 'głośno' (loud). Grupa II is marked 'cicho' (soft). The score is in 4/4 time and consists of two systems of staves. The first system has four measures, and the second system has four measures. The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and slurs. The key signature has one flat (B-flat).

- 6 Skomponuj krótką, kilkutaktową melodię, następnie zapisz ją na pięciolinii wartościami ćwierćnut.

- Określ, w jakim metrum jest twoja melodia i ile liczy taktów.
- Wpisz oznaczenie taktowe za kluczem wiolinowym i podziel pięciolinie na odcinki taktowe.
- Zapisz melodię na pięciolinii.
- Zagraj swoją kompozycję na instrumencie, korzystając z zapisu muzycznego.

2.8. Kiedy wiatr na soplach gra

- 1 Dopasuj rytmy zapisane na kartonikach do przedstawionych poniżej ilustracji, następnie zapisz je w wyznaczonych miejscach. Wystukaj „zimowe rytmy”.



bia - ły bał - wa - nek



zi - mo - we za - ba - wy



pa - da śnieg



jaz - da na łyż - wach



so - ple lo - du



2.9. Zimowe muzykowanie

- 1 Otocz pętlą instrumenty, które najlepiej zilustrują muzycznie sanne.



- 2 Uzupełnij w taktach rytm do fragmentu wiersza Marii Konopnickiej *Źła zima*. Zwróć uwagę na liczbę sylab w każdym takcie.

2/4  Hu! Hu! Ha!	 Hu! Hu! Ha!	 Na - sza zi - ma	 zła!
 Szczy - pie w no-sy,			
 mroź - nym śnie - giem			
 wich - rem w po-lu			
 gna!			
 Na - sza zi - ma			
 zła!			

2.10. Mazur, oberek, kujawiak

- 1 Zaśpiewaj ludową pieśń *Kujawiak*.

Kujawiak

Słowa 1. i 2. zwrotki: Maria Konopnicka,

3. zwrotki: ludowe

Muzyka: melodia ludowa

umiarkowanie
średnio głośno



1. Do-ko-lu - śka wi-dno z nie - ba, do-ko-lu - śka bo-chen chle - ba, świat ten ca - ły.
do-ko-lu - śka ta - lar bia - ły, do-ko-lu - śka

cicho



La, la, la...



La, la, la...

1. Dokoluśka widno z nieba,
dokoluśka bochen chleba,
dokoluśka talar biały,
dokoluśka świat ten cały.
La, la, la...
2. Dokoluśka płot u chaty,
dokoluśka same braty,
dokoluśka gniazda ptasie,
dokoluśka wszystko nasze.
La, la, la...
3. Ja Kujawiak, ty Kujawiak,
wszyscyśmy tu Kujawiacy,
mamy soli, mamy chleba,
mamy wszystko, co potrzeba.
La, la, la...



- 2 Z podanych liter ułóż nazwy polskich tańców narodowych i zapisz je w wyznaczonych miejscach.

ROEKBE

JWUKAIKA

ZUMRA

- 3 Rozpoznaj, jakie tańce wykonują pary taneczne przedstawione na ilustracjach otoczonych ramkami w trzech różnych kolorach. Tymi samymi kolorami pokoloruj pola z wyrażeniami, które odnoszą się do danych tańców.



tempo bardzo żywe

liryczny

tempo wolne

wirowy

tempo żywe

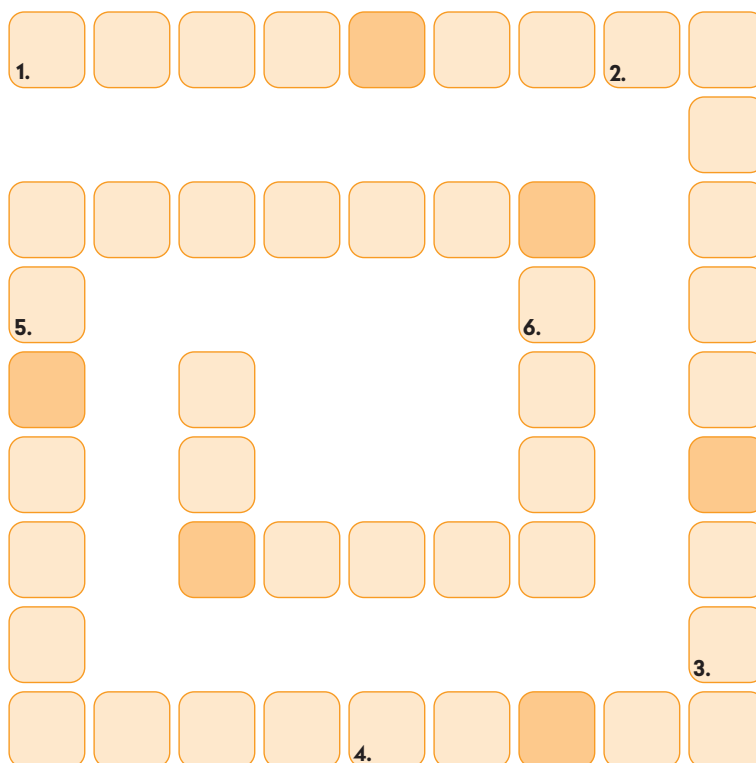
żywiołowy

- 4 Wystukaj podane rytmy taneczne i zapisz nazwy tańców, dla których są one charakterystyczne.





- 5 Wpisz w okienka wirówki właściwe hasła. Litery z oznaczonych pól, czytane kolejno, utworzą rozwiązanie.



1. Inna nazwa oberka.
2. Nazwa tańca pochodzącego z Kujaw.
3. Tempo, w którym zazwyczaj tańczy się pierwszą część kujawiaka.
4. Często występują w przebiegu oberka.
5. Region Polski, z którego pochodzi mazur.
6. Strój, w którym tańczy się mazura kontuszonego.

Rozwiązanie: -----

2.11. Dzień dobry, panie Chopinie

- 1 Odszukaj w poniższym zapisie nutowym takt zawierający fermatę i otocz go pętlą, następnie zaśpiewaj pieśń *Życzenie* Fryderyka Chopina. Podczas wykonania pamiętaj o właściwym zastosowaniu fermaty.

Życzenie

Muzyka: Fryderyk Chopin
Słowa: Stefan Witwicki

umiarkowanie szybko

1. Gdy - bym ja by - ła sło - necz - kiem na nie - bie,
nie świe - ci - ła - bym jak tyl - ko dla cie - bie.
A - ni na wo - dy, a - ni na la - sy,
a - le po wszy - stkie cza - sy pod twym o -
kien - kiem i tyl - ko dla cie - bie, gdy - bym w sło -
necz - ko mo - gła zmie - nić sie - bie.

- | | |
|---|--|
| 1. Gdybym ja była słoneczkiem,
Nie świeciłabym jak tylko dla ciebie.
Ani na wody, ani na lasy, ale po wszystkie czasy
Pod twym okienkiem i tylko dla ciebie,
Gdybym w słoneczko mogła zmienić siebie. | 2. Gdybym ja była ptaszkiem z tego gaju,
Nie śpiewałabym w żadnym obcym kraju.
Ani na wody, ani na lasy, ale po wszystkie czasy
Pod twym okienkiem i tylko dla ciebie,
Czemuż nie mogę w ptaszka zmienić siebie. |
|---|--|

2 Dokończ podane zdania, zakreślając właściwe odpowiedzi.

Fryderyk Chopin urodził się w Żelazowej Woli

a) w 1801 roku. b) w 1810 roku. c) w 1814 roku.

Swoje dzieciństwo i wczesną młodość spędził

a) w Warszawie. b) w Paryżu. c) w Kudowie-Zdroju.

Artysta znany jest na całym świecie jako wybitny

a) kompozytor i pianista. b) dyrygent. c) artysta malarz.

Fryderyk Chopin tworzył m.in.

a) opery, koncerty skrzypcowe, pieśni. b) balety, operetki, etiudy.
c) polonezy, mazurki, koncerty fortepianowe.

Kompozytor zmarł w Paryżu

a) w 1849 roku. b) w 1863 roku. c) w 1858 roku.

Co pięć lat odbywa się Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina organizowany

a) w Krakowie. b) w Warszawie. c) w Żelazowej Woli.

3 Zapisz nazwy ukazanych na zdjęciach obiektów związanych z polskim kompozytorem Fryderykiem Chopinem.



- 4 Odszukaj w poziomych rzędach diagramu nazwy utworów, które tworzył Fryderyk Chopin, i otocz je pętlami. Z pozostałych liter, czytanych kolejno, utwórz hasło i zapisz je w wyznaczonym miejscu.



Hasło:

- 5 Podkreśl nazwę miejscowości, w której odbywa się Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina.

Warszawa

Żelazowa Wola

Paryż

Kącik melomana

- 6 Zapisz poniżej tytuły wysłuchanych na lekcji dzieł Fryderyka Chopina.

Sprawdź swoje wiadomości

Twórcy i wykonawcy muzyki

- 1 Zapisz pod zdjęciami nazwy ukazanych wykonawców muzyki.



- 2 Odgadnij, czego lub kogo dotyczą zamieszczone niżej opisy. Wpisz odpowiednie wyrazy w wyznaczone miejsca.

Budynek, w którym odbywają się występy muzyków.

Kieruje orkiestrą.

Część sali, na której grają muzycy.

Występ orkiestry.

- 3 Oceń prawdziwość podanych zdań. Wpisz w okienko literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, jeśli zdanie jest fałszywe.

Kwartet smyczkowy jest zespołem kameralnym.

☐

Muzyk grający na fortepianie to fortepianista.

☐

Chór złożony z kobiet i mężczyzn to chór mieszany.

☐

Na czele chóru stoi koncertmistrz.

☐

Twórca muzyki to kompozytor.

☐

4 Otocz pętlą daty urodzin i śmierci Fryderyka Chopina.

1800–1839

1810–1849

1810–1859

5 Podkreśl nazwy utworów, które komponował Fryderyk Chopin.

mazurki

koncerty fortepianowe

symfonie

polonezy

balety

etiudy

walce

koncerty skrzypcowe

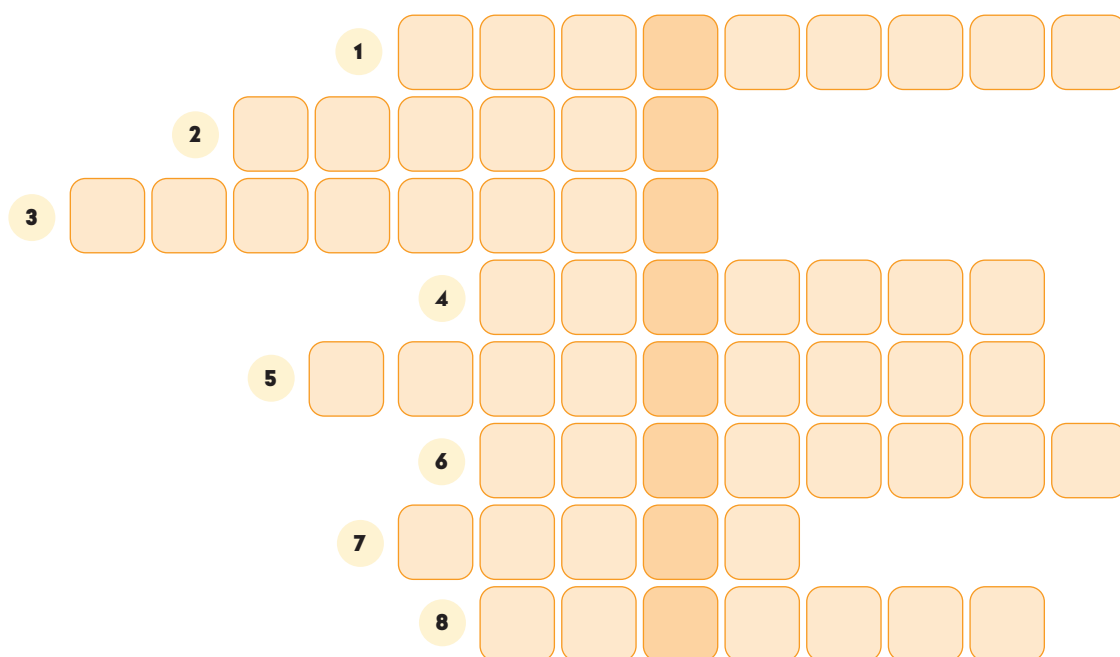
opery

pieśni

scherza [czyt. skerca]

suity

6 Rozwiąż logogryf związany z życiem i twórczością Fryderyka Chopina. Litery z oznaczonych pól, czytane pionowo, utworzą rozwiązanie.



1. Miejscowość, do której latem przyjeżdżał młody Fryderyk.
2. Nauczyciel Chopina w Szkole Głównej Muzyki.
3. Fryderyk Chopin skomponował dwa takie dzieła.
4. Imię jednej z siostr Chopina.
5. Instrument, na który Chopin tworzył swoje dzieła.
6. Miasto, w którym kompozytor spędził dzieciństwo i wczesną młodość.
7. Miejsce śmierci Chopina.
8. Imię ojca Fryderyka Chopina.

Rozwiązanie:

3. Cztery pory roku – wiosna

3.1. Wiosna w muzyce

- 1 Zaśpiewaj piosenkę *Spóźniona wiosna*, następnie zilustruj wybrany fragment jej tekstu.

Spóźniona wiosna

Muzyka: Mirosław Ziąber
Słowa: Jadwiga Koczanowska

wesoło
średnio głośno

1. Wio-sna czę-sto przy-cho-dzi spóź-nio - na, cho-ciaż wie, że tak bar-dzo cze - ka - my,
gdzieś przy-sta-je z wró-bla-mi na pło - tki, wie, że zaw-sze jej to wy-ba - cza - my.
Bo gdy jest już, świat wo-kół pię - knie - je i w zie-lo-ne u-bie-ra się stro - je,
a ka-czeń-ce jak zło-te kol - czy - ki błyszczą w tra-wach łą-ki szma-rag - do - wej.
Ref.: Wio - sno, wio-sno, wo - ła - my, wio - sno, wio-sno, cze - ka - my,
wio - sno, przyjdź i już dłu-żej nie zwle - kaj. Wio - sno, chce-my cię goś - cić,
wio-sno, przyjdź i ra - zem z na - mi za - śpie - waj.

1. Wiosna często przychodzi spóźniona,
choć wie, że tak bardzo czekamy,
gdzieś przystaje z wróblami na plotki,
wie, że zawsze jej to wybaczymy.
Bo gdy jest już, świat wokół pięknieje
i w zielone ubiera się stroje,
a kaczenie jak złote kolczyki
błyszczą w trawach łąki szmaragdowej.

Ref.: Wiosno...wiosno, wołamy,
wiosno, wiosno, czekamy,
wiosno, przyjdź i już dłużej nie zwlekaj.
Wiosno, chcemy cię gościć,
wiosno, przyjdź i razem z nami zaśpiewaj.

2. W kroplach rosy przegląda się słońce,
świergot ptaków rozbrzmiewa radośnie.
Wiatr zielony kołysze żonkile,
wszystko wokół kiełkuje i rośnie.
Nawet kiedy przychodzi spóźniona,
nikt się na nią naprawdę nie gniewa,
bo przynosi ze sobą nadzieję,
a nadzieja jest wszystkim potrzebna.

Ref.: Wiosno...



2 Powiedz rytmicznie „wiosenne” przysłowia, jednocześnie wytupując ćwierćnuty i klaszcząc wartości ósemek. Następnie samodzielnie zrytmizuj w określonym metrum podane przysłowia i zapisz wartości rytmiczne w pustych taktach.



Kwie-cień - ple - cień, bo prze-pla - ta, tro-chę zi - my, tro-chę la - ta.



Jak przy-grze - je słoń - ko, przyj - dzie kwie-cień łą - ką.



Su - chy ma-rzec, mo - kry maj, bę - dzie żyt-ko ja - ko gaj.

3.2. Wolno – szybko, głośno – cicho

1 Połącz liniami włoskie określenia tempa z ich polskimi odpowiednikami.

andante

wolno, w rytmie
spokojnego kroku

moderato

umiarkowanie

lento

żywo

vivo

wolno, powoli

allegro

szeroko, bardzo powoli

largo

prędko, ruchliwie

2 Nazwij sytuacje przedstawione na obrazkach określeniami dotyczącymi zmian tempa – accelerando, ritenuto.



3 Otocz pętlą oznaczenia dynamiczne.

andante

lento

allegro

piano

diminuendo

largo

moderato

vivo

forte

fortissimo

pianissimo

mezzo piano

mezzo forte

crescendo

adagio

4 Zapisz skróty podanych oznaczeń dynamicznych.

pianissimo -----

fortissimo -----

piano -----

mezzo piano -----

mezzo forte -----

diminuendo -----

forte -----

crescendo -----

5 Zagraj na instrumencie melodię *Wesoły marynarz*. Zwróć uwagę na znaki dynamiczne i oznaczenie tempa utworu.

Wesoły marynarz

angielska melodia popularna

moderato

mf

f

mf

f

3.3. Wiosenne obrzędy i zwyczaje ludowe

- 1 Zaśpiewajcie przy pomocy nut piosenkę *Śmigus-dyngus*, następnie zainscenizujcie przedstawiony w tekście obrzęd wiosenny.

Śmigus-dyngus

Muzyka: Andrzej Wolski
Słowa: Jadwiga Koczanowska



1. Śmi-gus - dyn - gus to o - by - czaj od pra - wie-ków u nas zna - ny.
Tro-chę mo - kry, tro-chę pso - tny, a - le pil - nie prze - strze - ga - ny.
Kie - dy wio - sna zi - mę pło - szy, sło - Ńce mo-cniej nam za - świe - ci,
śmi-gus - dyn - gus do za - ba - wy wzy - wa star-szych, wzy - wa dzie - ci.
Ref.: Śmi-gus - dyn - gus wo-dą kro - pi, śmi-gus-dyn-gus wo - dą le - je,
śmi-gus - dyn - gus, fi-glarz, pso - tnik, ko - go zmo-czy, ten się śmie - je.

2. Czysta woda zdrowia doda i skutecznie smutki zmyje,
przygotuje nas do wiosny, na zielone, piękne chwile.
Śmigus-dyngus dobry zwyczaj, kiedy nas z umiarem kropi,
to radości daje dużo, a zmartwienia w wodzie topi.

Ref.: Śmigus-dyngus wodą kropi...



3.4. Baśnie muzyczne

- 1 Każdej postaci występującej w opowieści symfonicznej *Piotruś i Wilk* kompozytor przypisał inny instrument w orkiestrze. Słuchając początkowego fragmentu utworu, połącz ilustracje przedstawiające bohaterów z odpowiednimi instrumentami.



3.5. Zegarowa muzyka

- 1 Odczytajcie znaczenia piktogramów określających wybrane instrumenty perkusyjne. Następnie – słuchając utworu Johanna Straussa *Polka tik-tak* – zagrajcie na nich, korzystając z graficznej partytury.

Polka tik-tak

Opracowanie: Joanna Szejnabis-Zdyb, Anna Pawłowska

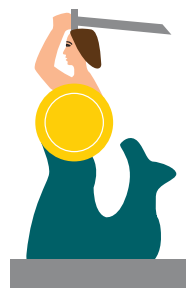
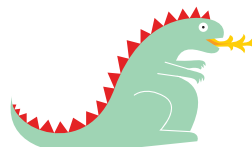
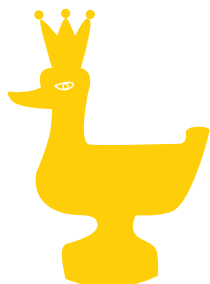
2/4

Legend:

- a** (tik)
- fis** (tak)
- a** (tik)
- fis** (tak)
- a** (tik)
- fis** (tak)
- a** (tik)
- fis** (tak)

3.6. Na krakowską nutę

- 1 Otocz pętlą obrazki, które kojarzą się z legendami dotyczącymi Krakowa. Opowiedz wybraną legendę.



- 2 Zagraj na instrumencie krakowiaka *Na Wawel*. Podkreśl takty, w których występuje synkopa.

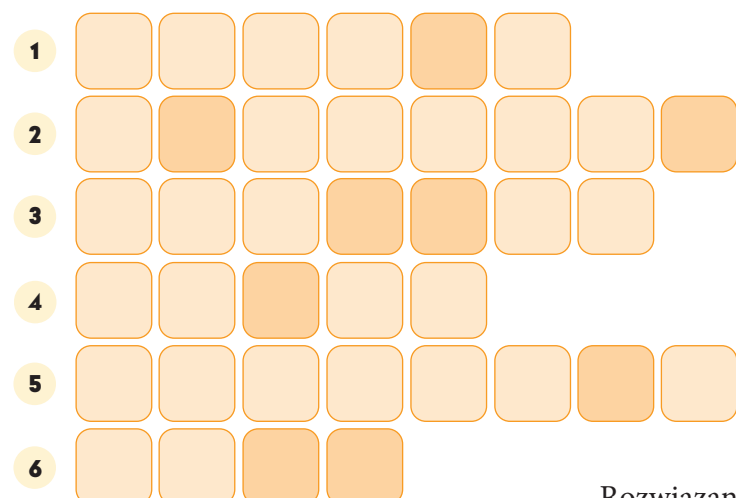
Na Wawel

melodia ludowa

allegro



- 3 Rozwiąż logogryf. Litery z wyróżnionych pól, czytane poziomo, utworzą rozwiązanie.



1. Instrument, na którym wygrywany jest hejnał mariacki.
2. Słynny krakowski szewczyk.
3. Charakteryzuje rytm krakowiaka.
4. Dawna siedziba królów polskich w Krakowie.
5. Harcuje na drewnianym koniu, w przebraniu Tatara.
6. Legendarny założyciel Krakowa.

Rozwiązanie: _____

Sprawdź swoje wiadomości

Polskie tańce narodowe

1 Otocz pętlami nazwy polskich tańców narodowych.

koziorajka

mazurek

kujawiak

mazur

powolniak

krakowiak

fafur

oberek

polka

polonez

trojak

przepióreczka

2 Do podanych nazw tańców przyporządkuj właściwe opisy. Wpisz w okienka odpowiednie cyfry.

1. krakowiak

3. oberek

5. kujawiak

2. mazur

4. polonez

- ☐ Taniec pochodzi z okolic Krakowa, tańczy się go w metrum $\frac{2}{4}$ i żywym, skocznym tempie. Charakteryzuje go synkopowany rytm.
- ☐ Taniec ten znany jest pod różnymi nazwami, np.: „drobny”, „okrągły”. Tańczy się go w metrum $\frac{3}{8}$ i bardzo żywym tempie.
- ☐ Wywodzi się z kujawskich obrzędów weselnych, tańczy się go w metrum $\frac{3}{4}$ i spokojnym tempie.
- ☐ Taniec z okolic Mazowsza, w metrum $\frac{3}{4}$ lub $\frac{3}{8}$, charakteryzują go zmiany akcentów muzycznych.
- ☐ Taniec ten wywodzi się z ludowego tańca zwanego „chodzonym”.

3 Rozpoznaj na zdjęciach tańce narodowe. Zapisz ich nazwy w wyznaczonych miejscach.



4 Połącz liniami nazwy tańców z ich charakterystycznymi rytmami.

mazur

krakowiak

oberek



4.1. Dla młodych melomanów

- 1** Zaplanuj wyjście na koncert. Przeanalizuj propozycje repertuarowe i spośród nich wybierz tytuł koncertu, który najbardziej cię zainteresował. Zapisz wszystkie informacje dotyczące koncertu.

Tematyka koncertu:

Miejsce koncertu:

Data koncertu:

Godzina koncertu:

- 2** Opisz swoje najciekawsze spotkanie z muzyką „na żywo”. Wklej zdjęcie z koncertu lub bilet wstępu.

Moje spotkanie z muzyką

.....

.....

.....

Tu wklej zdjęcie lub bilet

4.2. Z piosenką na wakacje

- 1 Skomponuj melodię do fragmentu wiersza Elżbiety Szeptyńskiej *Wakacje*, który znajduje się w podręczniku na stronie 143. Zaprezentuj swój utwór z akompaniamentem dowolnego instrumentu.
- 2 Wykonaj ilustrację do piosenki *Smak wakacji*, wykorzystując dowolną technikę rysunkową.





Grupa MAC S.A.
ul. Witosa 76
25-561 Kielce

www.mac.pl

ISBN 978-83-8227-959-7



9 788382 279597 >

indeks 884547